

magisterbladet

NR. 07 · AUGUST 2018

MAGASIN FOR MEDLEMMER AF DM · MAGISTERBLADET HAR REDAKTIONEL FRIHED

Udlejer fravælger mænd:

De stinker af
bajere og slæber
damer med hjem.

SIDE 7

Kulturen hyrer flere daglejere end landbruget

SIDE 37

MAGISTRE FORSVARER VERDEN

Mød de magistre, der beskytter
os mod epidemier, solstorme,
asteroider og stråling. **SIDE 17**

Det genfødte paradys

Sri Lanka rundrejse

Sri Lanka er velsignet med naturlig skønhed. Kulturen går mere end 2500 år tilbage. Vi tager alle højdepunkterne med. I hjertet af det dråbeformede land ser vi Tandens Tempel. Buddhas hjørnetand er gemt i et ædelstensbesat skrin. Vi besøger en krydderplantage og får indblik i planternes magi. I bjergene er vi på togtur med flotte udsigter, og vi besøger en te-fabrik.

Vi nyder udsigten fra løveklippen Sigiriya, som rejser sig lodret i landskabet. I det smukke landskab spiser vi frokost hos en familie. Vi ser huletempler og kobberpaladser. En safari i Yala nationalparken bringer os forhåbentligt tæt på leoparder, elefanter, aber og bjørne. Vi tager på bådture op ad den brede Madu flod til et vådområde med 36 små øer – flere dækket med mangrove. Til sidst besøger på en skildpadder farm.

15 dage • fra 17.900 kr. inkl. halvpension • Afrejse: 14. november • 21. december • 9. februar • med flere

Sri Lanka – natur og hvaler

Tænk at stå ved rælingen og følge havets jumbo, en blåhval på måske 200 tons. Eller at spejde efter leopard, elefant og vandbøffel i skumringen. Eller besøge unge forældreløse elefanter i deres pensionat. Alt dette er muligt på Sri Lanka, som er et skatkammer af natur og dyreliv. Ikke mindre end 4 nationalparker og en hval-safari indgår i rejsen. Sri Lankas sydspids er at de bedste steder i verden at opleve blåhvaler og kaskelothvaler.

Vi er på natvandring i regnskoven Sinharajas unikke biotop, og på heldagssafari i Yala nationalparken. Ende-løse themarker i højlandet, smukke strande og livlige buddhistiske templer er andre billeder, vi får med hjem. Og det smukkeste bliver måske udsigten fra Verdens Ende – et plateau for enden af en smuk vandretur.

15 dage • fra 18.900 kr. inkl. halvpension • Afrejse: 18. november • 13. december • 20. januar • med flere

Sri Lanka ad nye veje

Helt mod nord i Sri Lanka ligger den historiske, tamilske by Jaffna. Portugiserne, hollænderne og briterne har efterladt spor her, men det er især den tamilske vinkel, der gør Jaffna spændende. Byen er meget grøn og byder på mange templer og kirker.

På denne rejse introducerer vi det nordlige og østlige Sri Lanka, som er åbnet op for turisme. Vi vil kun møde få rejsende her. På østkysten er vi på safari for at se blåhvaler og kaskelothvaler, og vi besøger 2 forskellige nationalparker, hvoraf den ene er en ø med naturlige laguner. Den formidable klippe Sigiriya, som rejser sig lodret, bestiges ad de gamle trapper. Vi stopper ved en krydderplantage, ser huletemplerne i Dambulla og den eksotiske, botaniske have i Kandy.

15 dage • Halvpension • Afventer pris • Afrejse: 19. juli til 2. august 2019

Nyhed

Årets rejsebureau
2018

Kåret af Danske rejsejournalister

Mindre grupper
Max 20 deltagere
Danske rejseledere

Viktors Farmor
WORLD-WIDE EXPEDITIONS

86 22 71 81
www.viktorsfarmor.dk

Klimaet skal prioriteres politisk

Velkommen tilbage fra en solrig sommerferie.

Midt i sommerglæden har der været nyheder om varmerekor-der, uslukkkelige skovbrande og meldinger om uhørt tørke, mens der andre steder i verden har været oversvømmelser. Den vedvarende varme her i landet har nok fået os alle til at reflektere over, om forandringer i vejr, vandstande og årstider bliver en del af vores fælles fremtid.

Nu kan man ikke tage en enkelt solrig sommer som bevis for noget som helst. Men de sidste år har mange eksperter - heriblandt

“De politiske klimaudspil fremstår oftere som politisk profilering end som oplæg til reel handling”.

en del af DM's medlemmer - entydigt meldt, at det nu er sidste ud-kald for handling, hvis større klimaforandringer skal undgås. Hav-isen ved Arktis smelter, og der er iltsvind i de kystnære områder for blot at nævne to indikatorer på forandringer.

Vi må derfor spørge: Har politikerne klimaet højt nok på dagsor-den? Og bliver der lyttet til de eksperter, der påpeger, at klimaet skal tages alvorligt? Det virker ikke, som om det er en politisk top-prioritet. De politiske klimaudspil fremstår oftere som politisk pro-filering end som oplæg til reel handling.

Politisk er der ellers meget at gøre: Der skal investeres i nye energiformer. Transportområdet bør i en rasende fart omstilles til elbiler, eltog og elbusser. Politikerne kan vedtage afgifter på fly-rejser og andre forbrugsgoder med høj CO₂-udledning, og der skal forskes i nye miljøløsninger inden for alle brancher.

Det er også oplagt at se på, om de finansielle investeringer styr-ker bæredygtighed. Ofte gør de ikke. Derfor er det positivt, at DM's pensionskasse, MP Pension, i foråret besluttede at ekskludere en række selskaber, der beskæftiger sig med udvinding af fossil ener-

gi, og at MP Pension har frasolgt børsnoterede aktier inden for kul og tjæresand. Det er absolut fornuftigt, at pensionsmilliarderne in-vesteres med omtanke for klimaaftryk.

Vi skal prioritere bæredygtige løsninger, så landbrug, transport- sektor, fødevarersector og privatpersoner trækker i klimavenlig ret-ning. Den kortsigtede økonomiske regning, der evt. kommer ved at prioritere miljøet, er en investering for at forebygge en fremtid, hvor store økonomiske skader vil være de mindste af vore bekym- ringer.

Til efteråret vil regeringen præsentere en samlet klimaplan. Der lægges op til at træde nye veje, og jeg bifalder, at regeringen ny- tænker initiativer. Men det må ikke fjerne fokus fra at reducere ud- slippet af CO₂ nu. Vi kan ikke vende udviklingen alene, men vi kan være med til at vise en vej frem. Hvis vi vælger at gå forrest, vil vi hurtigt opdage, at vi ikke går alene.

Vi har ikke brug for skåltaler, spin og “varm luft” fra Folketin- gets partier. Den vigtige samfundsdebat om klima, som den hede sommer har bragt med sig, må ikke ende som tom snak i et valgår. Vi har brug for løsninger og handling. Og vi har brug for at lytte til eksperterne.

Derfor er det godt, at regeringen har meldt ud, at den vil indkal- de eksperter fra blandt andet forskningsinstitutioner for at pege på muligheder for, hvordan Danmark bliver CO₂-neutralt.

Camilla Gregersen

BESTYRELSEN for DM

FORMAND

Camilla Gregersen

DM OFFENTLIG

Anders Christian Rasmussen

DM LEDER

Birgith Sloth

DM PRIVAT OG SELVSTÆNDIGE

Bjarke Friborg

DM VIDEN

Erik S. Christensen

DM STUDERENDE

Ronja Rose Ravnskov

NÆSTFORMAND, DM VIDEN

Hans Beksgaard

Anita Kildebæk Nielsen

Helle Idland

Janne Glerup

Anna Petrea Thomsen

Anne Bisgaard Pors

Jens Groth

Olav Wedege

Karin Hjortshøj Pedersen

Andreasen

Bertelsen

Lis Kræmmer

Julia Bjerre Hunt

Steffen Juncker

Signe Møller

Sine Jensen

Thomas Vils Pedersen

Johansen

Tommy Dalegaard

Madsen

Lea Friedberg

magisterbladet

Peter Bangs Vej 30
2000 Frederiksberg
Telefon 38 15 66 00 (kl. 10-16)
www.magisterbladet.dk
magisterbladet@dm.dk

Al henvendelse vedr. abonnement og adresseændring: 38 15 66 00 (spørg efter medlemsafdelingen). Abonnement på Magisterbladet koster 225,50 kr. per kvartal.

Magisterbladet har redaktionel frihed

REDAKTION:

Jakob Elkjær, ansvarshavende redaktør
je@dm.dk

Tobias Dinnesen, digital redaktør,
tdi@dm.dk

Ole Obitsø, journalist,
olo@dm.dk

Pernille Siegumfeldt, journalist
psi@dm.dk

Thomas Bøttcher, journalist
tb@dm.dk

Anna Dalsgaard, journalist
ada@dm.dk

William Leerbeck Meyer, journalistpraktikant,
wlm@dm.dk

Sidse Rølle Jakobsen, sekretær
srj@dm.dk

Direkte telefon: 38 15 66 52

ANNONCER:

DG Media a/s
St. Kongensgade 72
1264 København K
Tlf. 70 27 11 55

DESIGN OG PRODUKTION:

OTW A/S
www.otw.dk

Forsidefoto: Lars Bech

Oplag: 35.300 eksemplarer

ISSN 0903-7349
Kontrolleret af

DANSKE MEDIERES
OPLAGSKONTROL

Kontrolleret oplag: 35.977
i perioden 1.7.2016-30.6.2017

PRODUKTIONSPLAN:

Nr. 8 2018

Udkommer: Fredag den 7. september
Deadline debat: Mandag den 27. august
Deadline annoncer: Onsdag den 29. august
Deadline kalender: Onsdag den 29. august

Nr. 9 2018

Udkommer: Fredag den 5. oktober
Deadline debat: Mandag den 24. september
Deadline annoncer: Onsdag den 26. september
Deadline kalender: Onsdag den 26. september

Nr. 10 2018

Udkommer: Fredag den 16. november
Deadline debat: Mandag den 5. november
Deadline annoncer: Onsdag den 7. november
Deadline kalender: Onsdag den 7. november

Pas på de unge, der bliver færre af dem

Christiansborg er ved at dumme sig noget så grusomt. Vores politikere overser tilsyneladende fuldstændigt, at udviklingen vender i 2020, så der bliver meget færre unge frem mod 2040. Ifølge Danmarks Statistiks fremskrivninger bliver ungdomsårgangene faktisk 75.000 mindre end i dag.

Fra 2005 til 2016 voksede antallet af unge med 100.000, samtidig med at vi fik en større andel af de unge ind på universiteterne. Men nu, hvor vi står over for et markant fald i antallet af unge fra 2020 - 75.000 færre i 2040 - skruer vi ned for andelen, som går på universitetet, ved at gøre det sværere at komme ind.

Det er, som to uddannelsesforskere konstaterer i dette nummer af Magisterbladet, ikke særlig smart. Det svarer faktisk til at tage en Magnum 45-revolver, lade den og skyde sig i højre fod.

“Ifølge Danmarks Statistiks fremskrivninger bliver ungdomsårgangene faktisk 75.000 mindre end i dag”.

Og det giver slet ikke mening, når politikere og arbejdsgiverne samtidig pusler med planer om at beskære SU og dimittendsats, så tilskyndelsen til at tage en uddannelse bliver mindre. Det svarer til at tage den samme revolver og skyde sig i venstre fod.

Man siger, at Danmarks eneste råstof er uddannelse. Det er ikke blevet mindre sandt, i takt med at olien slipper op. Alligevel falder bevillingerne per studerende på universiteterne. Prisen for en årsstuderende i 2018 er 66.600 kr. mens den i 2010 var 78.000 kr. Men skal vi virkelig blive ved med at spare på vores vigtigste råstof, når vi ved, at vi får færre unge?

Nej, vi skal selvfølgelig fastholde et højt optag og samtidig øge kvaliteten af uddannelsen. Ikke kun på de boglige, men også på de håndværksmæssige uddannelser. Vi bliver hverken klogere eller rigere af at slås om,

hvorvidt vi skal have flere håndværkere eller akademikere. Det gør vi til gengæld, hvis vi får de sidste otte procent til at gennemføre en uddannelse. Finansministeriet har konstateret, at der er for mange penge i de offentlige kasser i de kommende år. Hvorfor sløse pengene på skattelettelser og luksusbiler?

Der er sket en besynderlig kortslutning af den offentlige debat. For ti år siden troede vi, at al produktion flyttede til udlandet, og vi glemte at satse på de praktiske håndværksmæssige uddannelser. Det var forkert, men i stedet for at rette op på og satse på de praktiske uddannelser, så begyndte man at tale grimt om akademikere og akademiske uddannelser. Det er tåbeligt og kontraproduktivt, for vi har brug for begge dele. De tørre tal viser, at efterspørgslen efter højtuddannede er eksploderet.

I løbet af 20 år blev antallet af nye kandidater mere end fordoblet fra omkring 8.000 per år i 1996 til knap 20.000 per år i 2015. I samme periode blev den samlede akademikerledighed halveret fra 8 procent i 1996 til 4,1 procent i 2016. Altså dobbelt så mange kandidater og halvt så mange ledige.

Fremtidens tabere bliver de virksomheder og institutioner, som ikke kan tiltrække og fastholde en stadig mindre ungdomsgeneration.

Det er nu, vi skal satse på uddannelserne og de unge frem for at snuppe deres SU og putte pengene i lommen som skattelettelser. Det er nu, vi skal lave planer for, hvordan man får flere unge til at tage en uddannelse i stedet for at skræmme de unge væk. Det er nu, universiteterne skal påtage sig et klart ansvar for studiemiljøet. Unge vil fravælge de universiteter, som ikke har et godt studiemiljø og en resolut indsats mod stress og ensomhed. Det ville være rettidig omhu. Fra om to år bliver der år for år færre unge.

Redaktør
Jakob Elkjær

22

Glem katastrofefilmene, vi har godt styr på epidemierne

ARTIKLER

- 7** Unge mænd bliver fravalgt til boliger i studiebyer
- 12** Advarsel: Færre unge bør medføre en ny uddannelsespolitik
- 15** Kritik: Rapport om dimensionering er misvisende
- 16** Få udenlandske studerende finder job i Danmark
- 28** Lær at parkere din frygt
- 30** Halvdelen af de store danske virksomheder har ikke én kvinde i bestyrelsen
- 31** Deloitte-boss: Det går skuffende langsomt med ligestilling
- 32** Ny akademisk bog: Akademikeres livsvilkår bliver usikre, skrøbelige og vanskelige

FASTE

- 3** LEDER
- 4** REDAKTØRENS KOMMENTAR
- 8** SIDEN SIDST
- 10** MÅNEDENS GANG PÅ #SOME
- 41** NYE BØGER
- 53** DEBAT
- 56** LEDIGE STILLINGER
- 57** MEDDELELSER

52

6 gode råd: Sådan får du job i små og mellemstore virksomheder

32

Ny akademisk bog: Akademikeres livsvilkår bliver usikre, skrøbelige og vanskelige

- 37** Kulturen hyrer flere daglejere end landbruget
- 38** Museumsbesparelser på vej til at koste job
- 40** "Vi ved ikke, om vi er her om fem år"
- 42** Undersøgelse: Målstyring giver stress
- 44** På besøg i evighedens kammer
- 48** Topchefer: Udflytninger er meningsløse
- 50** Humanioras gyldne øjeblik er lige nu
- 52** 6 gode råd: Sådan får du job i små og mellemstore virksomheder

TEMA: MAGISTRE FORSVARER VERDEN

- 17** De beskytter samfundet mod død og ødelæggelse
- 18** Solstørme er den moderne teknologisk akilleshæl
- 20** Et lille skub til en asteroide i rummet skal forhindre masseødelæggelse på jorden
- 22** Glem katastrofefilmene, vi har godt styr på epidemierne
- 24** Smitsomme sygdomme lurar altid
- 26** Frygt ikke atomkraft, frygt afbrænding af fossile brændstoffer

40

"Vi ved ikke, om vi er her om fem år"

SÆRTILBUD FRA RÆSON TIL DM-MEDLEMMER

GAVE TIL MEDLEMMER AF DM OG DM STUDERENDE (BEGRÆNSET ANTAL):

ET MØDE MED MARGRETHE VESTAGER

Den danske kommissær, der jorden rundt har skabt overskrifter for sin kamp mod nettets giganter, er den allerførste gæstetaler i RÆSONs nye internationale serie (der foregår på engelsk) og interviewes efter sit foredrag af Clement Kjersgaard. I anledning af premieren har vi reserveret et antal GRATIS fribilletter til medlemmer af DM og DM Studerende - bestil din idag (normalpris: 499 kr.). Når alle fribilletterne er reserveret vil prisen for DM-medlemmer være 199 kr. og for DM studerende-medlemmer: 99 kr.

12 MÅNEDERS ABONNEMENT PÅ RÆSON: 250 KR./200 KR. FOR STUDERENDE+PENSIONISTER

Tegner du abonnement som medlem af DM/DM Studerende kan du vælge en gratis bog fra RÆSONs Forlag (dette tilbud gælder også eksisterende abonnenter)

“Wow! [...] Her er et politisk kvalitetsmagasin, man bare må have i hænderne. [...] Vi taler om et magasin fyldt med indsigtfulde artikler om tendenser i dansk og international politik, der går i dybden og giver perspektiv på udviklingen. Kort sagt det tætteste, man kan komme på Newsweek, Time og Foreign Policy. Og så trækker det bestemt ikke ned, at det er et non-profitprojekt, som er uafhængigt af økonomiske og politiske interesser” – dagbladet Politiken om RÆSONs trykte udgave

RÆSON AFTEN

Foredrags- og debatserie med bl.a.

Lone Frank,
Per Stig Møller og
Martin Lidegaard,
Vincent Hendricks,
Lars Erslev Andersen og
Peter Viggo Jacobsen

Normalpris: 149 kr.
(129 kr. for studerende)
DM-medlemmer: 120 kr.
DM studerende-
medlemmer: 90 kr.

PREMIERE I AARHUS I NOVEMBER: FORTID. NUTID. ALTID! EN FESTIVAL FOR IDEER

I weekenden 24-25. november lancerer RÆSON og DM en helt ny to-dages-festival i Aarhus med et væld af arrangementer. Med bl.a. forfatteren Tor Nørretranders, Cavlingvinderen Jesper Tynell, debattøren Anna Libak, stjernearkæologen Jeanette Varberg, forfatteren Merete Pryds Helle og Clement Kjersgaard

Normalpris: 875 kr. (dagsbillet: 495 kr.)
DM-medlemmer: 400 kr. (dagsbillet: 250 kr.)
DM studerende-medlemmer: 150 kr.
(dagsbillet: 100 kr.)

VIDENSFESTIVAL 2019

For ottende gang er der Vidensfestival – som i 2019 flytter til Koncertsalen ved det gamle Radiohus. Med bl.a. teaterinstruktør Katrine Wiedemann, journalist og forfatter Peter Øvig Knudsen, professor Vincent Hendricks, filminstruktør Phie Ambo, forfatter Kristina Stoltz og læge og forfatter Imran Rashid.

Normalpris: 499 kr.
DM-medlemmer: 250 kr.
DM studerende-
medlemmer: 150 kr.

VERDENS MAGTER

af bl.a. Lykke Friis (Tyskland),
Camilla T.N. Sørensen (Kina),
Asger Røjle Christensen (Japan)
og Niels Bjerre-Poulsen (USA).

Normalpris: 349 kr.
DM-medlemmer: 249 kr.
DM studerende-
medlemmer: 149 kr.

“Generelt en af de bedste og mest grundige aktuelle globale analyser [...] Bør anskaffes i de fleste biblioteker der ønsker aktuel litteratur”
– Dansk BiblioteksCenter (der vejleder bibliotekerne) om den første udgave af bogen i 2014

Se alle tilbud samlet på raeson.dk/dm

Dansk
Magisterforening

Unge mænd bliver fravalgt til boliger i studiebyer

Er du kvindelig studerende, kan du nemmere få en bolig i København eller Aarhus. Cirka hver 10. udlejer af værelser i landets to største byer på boligportal.dk vil nemlig kun have en kvindelig lejer. Det er problematisk, mener Danske Studerendes Fællesråd.

KVINDELIGE STUDERENDE er flere steder i høj kurs, når der bliver slået ledige værelser op på nettet i København og Aarhus.

“Pige, der studerer/arbejder, foretrækkes”.

“Udlejes til kvindelig studerende”.

“Værelset udlejes frem til og med august 2020 til ikke-rygende, kvindelig studerende på 20-25 år”.

Sådan lyder det i tre opslag om ledige værelser i København og Aarhus på boligportal.dk - begge byer, hvor der er store udfordringer med at skaffe boliger nok til nye studerende.

Magisterbladet har gennemgået de 100 senest opslåede værelser i henholdsvis København og Aarhus onsdag den 1. august på boligportal.dk.

I København søgte 11 ud af 100 udlejere af et værelse specifikt efter en kvindelig lejer. I Aarhus var det 10 ud af 100. Til sammenligning søgte to ud af 100 efter en mandlig lejer i København og én ud af 100 efter en mand i Aarhus.

Det finder Danske Studerendes Fællesråd problematisk.

“Folk bliver mere desperate efter at få et sted at bo, og nogle får en fordelagtig position på grund af deres køn. Det er uri-

meligt. Det er noget, vi bør gøre noget ved”, siger Sana Mahin Doost, der er forkvinde for Danske Studerendes Fællesråd.

“Det kommer til at gå ud over folks uddannelser, hvis ikke de har adgang til et sted at bo. Der skal være lige adgang, så jeg finder det bekymrende”, siger hun.

Hos Lejernes Landsorganisation er landsformand Helene Toxværd ikke overrasket over billedet.

“Det viser også, at det er udlejers marked, fordi vi har en vanvittig mangel på ungdomsboliger”, siger hun.

“Min fornemmelse er, at tallet er højere. De professionelle udlejere er jo kloge nok til ikke at skrive det i en annonce. Men derfor kan de jo godt have det som kriterie alligevel. Mit gæt er, at mange unge mænd bliver sorteret fra undervejs. Det løser sig først, når vi får bygget ungdomsboliger nok”, siger hun.

“Jeg gider ikke, at han skal slæbe damer med hjem”

Ifølge ligestillingsloven er det faktisk i orden at skrive, at man kun vil have en kvindelig - eller en mandlig - lejer.

“Så længe det er i din private bolig, hvor du selv bor og bare lejer et værelse ud”, siger Jakob

Juul-Sandberg. Han er professor i privatret ved Juridisk Institut på Syddansk Universitet.

Til gengæld er det ulovligt for professionelle udlejere og i forbindelse med udlejning af en hel bolig, hvor udlejer ikke selv bor.

“Her må du ikke diskriminere på grund af køn, race eller etnicitet”, siger han.

“Jeg skal ikke opdrage på en 23-årig knægt”.

Charlotte Natasja Roofls, udlejer

En af dem, der lige nu har slået et værelse op til en ung kvinde, er Charlotte Natasja Roofls fra København.

“Jeg søger efter en kvindelig lejer, for det er simpelthen det nemmeste. Jeg bor selv til leje og har lagt et kæmpe indskud. Og med kvinder bliver det pænt og ordentligt”, siger hun.

“Der er sikkert mange mandlige lejere, der er rigtig søde. Men jeg gider ikke, at han skal slæbe damer med hjem og ligge og stinke af bajere hver morgen. Jeg skal ikke opdrage på en 23-

årig knægt. Hvis jeg skal have en søn, skal jeg selv føde ham, og det er for sent nu”.

“Det er vigtigt, at vi bryder de fordomme ned”

I 2017 klagede en mand til Ligebehandlingsnævnet over flere boligopslag, hvor der kun blev søgt en kvindelig lejer.

Ét af opslagene drejede sig om en hel lejlighed. Her fik han ret i, at opslaget var diskriminerende. Opslaget, hvor der bare blev udlejet et værelse, var dog ikke diskriminerende, lød det med henvisning til retten til privatlivets fred.

Sana Mahin Doost fra Danske Studerendes Fællesråd anerkender, at det kan være rart som eksempelvis ung kvinde, der flytter til København, at få sig en anden kvinde som roommate.

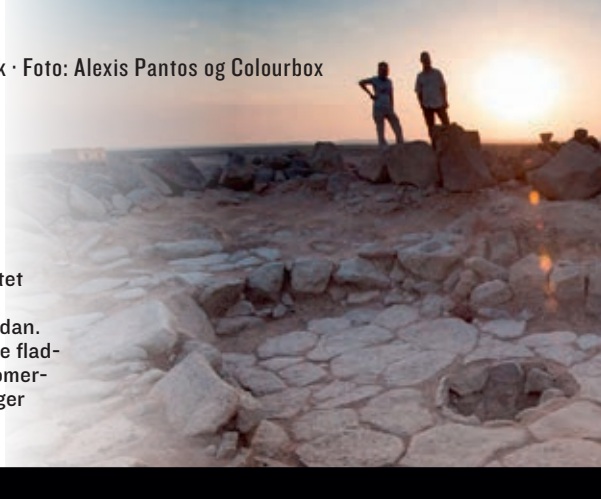
“Selvfølgelig kan den enkelte have et behov for, at ens roommate har det samme køn”, siger hun.

Men:

“Der er en systematisk diskrimination i det, fordi det ofte baserer sig på fordomme om, at kvinder roder mindre. Jeg tror, det er vigtigt, at vi bryder de fordomme ned. Det bliver alligevel ofte gjort til skamme, og jeg tror ikke, at mænd er dårligere lejere end kvinder”, siger hun. ■

14.400 ÅR GAMMELT BRØD FUNDET

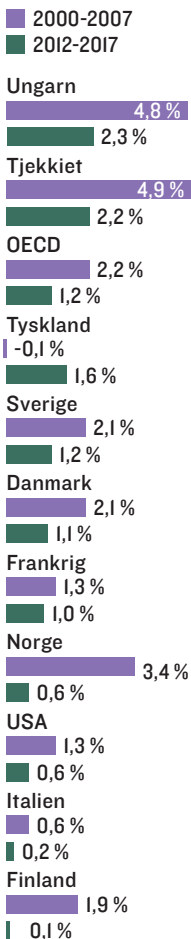
Forskere fra blandt andet Københavns Universitet (KU) har fundet det ældste brød nogensinde i 14.400 år gamle madrester i det nordøstlige Jordan. "Resterne minder meget om de typer af uhævede fladbrød, som er blevet fundet i udgravninger fra Romerriget og fra bondestenalderpladser i Tyrkiet", siger arkæobotaniker Amaia Arranz Otaegui fra KU.

OECD: Lønningerne stagnerer

Trods økonomisk opsving og arbejdsløshedsrater under eller tæt ved førkriseniveau i de fleste lande står lønningerne næsten stille. Det skriver OECD i sin seneste rapport om beskæftigelse. Det kommer blandt andet til udtryk ved, at lønstigningerne er mærkbart under niveauet før krisen.

Årlig procentvis reallønsudvikling før og efter krisen

Kilde: OECD Employment Outlook, 2018

“Det er ikke løsningen på sundhedsvæsnets udfordringer at nedlægge regionerne”.

Nicolai Wammen, politisk ordfører i Socialdemokratiet, efter at LA, K og DF i løbet af sommeren har meldt ud, at de gerne ser regionerne afskaffet.

R: Fjern skattefordele ved forældrebetaling

Hvis det står til De Radikale, skal de lukrative skattefordele ved forældrebetaling og efterfølgende såkaldt virksomhedsudlejning af lejligheder til børn fjernes. Og de 285 mio. kr., som forslaget giver i skatteindtægter, skal bruges på en fond til ungdomsboliger. Det mener partiet ifølge PI Morgen. SF, Enhedslisten, Alternativet og Dansk Folkeparti støtter forslaget.

Nye akademikere får midlertidige job

Næste halvdel af alle nyuddannede akademikere bliver ansat i midlertidige stillinger i det offentlige, viser et notat fra Dansk Magisterforening. I alt er knap 20 procent af alle offentligt ansatte akademikere ansat i tidsbegrænsede stillinger.

Opslag – Knæk Cancer

Kræftens Bekæmpelse uddeler 5 millioner til Breaking News – afprøvning af betydende internationale resultater inden for kræftforskning

Når der afholdes internationale konferencer på kræftområdet, kommer der ofte 'Breaking news', hvor videnskabelige undersøgelser tyder på at nye indsatser har haft stor betydning for kræftpatienter. Ofte er der behov for at afprøve indsatsen i en dansk sammenhæng inden man kan beslutte sig for at indføre en ny praksis. Kræftens Bekæmpelse vil derfor i 2018 afsætte i alt 5 mio. kr. til hurtigt at efterprøve, om sådanne betydelige positive resultater kan genfindes i en dansk sammenhæng.

Der modtages ansøgninger til projekter, der efterprøver betydende forskningsresultater, der opfylder kriterierne om at:

- resultaterne er nye, dvs. præsenteret inden for det seneste år, som foredrag på en international konference eller publiceret i et peer-reviewed tidsskrift
- der er tale om en ny indsats, hvor der foreligger signifikant klinisk evidens fra en videnskabelig undersøgelse (fase I, II eller III), og at resultatet har haft stor betydning for patienterne
- indsatsen kan forventes også at være til gavn for danske kræftpatienter
- der er behov for at afprøve indsatsen i en dansk sammenhæng inden man kan beslutte sig for at indføre en ny praksis.

Se hele opslaget samt vejledning på vores hjemmeside: www.cancer.dk/bevilling.

Ansøgningsfrist
30. august 2018 kl. 15.00.

Kræftens Bekæmpelse
Bevillingssektionen

Er du så god til dansk eller engelsk, som du tror?

Find ud af det ved at tage en test på vores hjemmeside.

Gå ind på sprogseminar.dk, eller skan en af QR-koderne nederst på siden. Efter afsluttet test får du svar på, hvordan du har klaret dig.

Den danske test

Ved over 75 % rigtige svar anbefaler vi den videregående korrekturlæseruddannelse. Ved under 75 % rigtige svar anbefaler vi den grundlæggende korrekturlæseruddannelse.

Den engelske test

Ved under 50 % rigtige svar anbefaler vi, at du venter med uddannelsen og i stedet tager vores todageskursus i engelsk korrekturlæsning.

Meld dig til en uddannelse nu, og få den til særpris.

Normalprisen på vores uddannelser er 17.500 kr. Indtil den 24. august 2018 har vi en early bird-rabat på 3.000 kr. Det vil sige, at din pris er

14.500 kr. ekskl. moms

(18.125 kr. inkl. moms)

Prisen gælder disse efterårsforløb:

- Dansk korrekturlæseruddannelse – grundlæggende
- Dansk korrekturlæseruddannelse – videregående
- Engelsk korrekturlæseruddannelse
- Webjournalistuddannelsen

Læs mere om uddannelserne på sprogseminar.dk

SPROGSEMINAR.DK

Test, hvor god du er til retskrivning.

Dansk test

Engelsk test

Danske **Sprogseminarer**[®]

Danske Sprogseminarer, Turbinevej 26, 3150 Hellebæk
3888 0912, info@sprogseminar.dk, sprogseminar.dk, [facebook.com/sprogetvaerket](https://www.facebook.com/sprogetvaerket)

Månedens gang på #SoMe

Magisterbladet har været på internettet og bringer her højdepunkter fra sommerens små og store retoriske kampe på de sociale medier.

MINISTERENS BREDE SMAG

Tommy Ahlers tiltrådte kort før den politiske sommerferie og fik derfor en blød start som uddannelses- og forskningsminister. Til gengæld sparkede han selv efterårssæsonen i gang med fynd og klem, da han i et interview i Euroman fortalte, at han har sex med både kvinder og mænd. SoMe-reaktionerne delte sig i to lejre. Mange fik travlt med at bruge tid på at fortælle, hvor uendeligt lidt de kører sig om politikeres og i særdeleshed Ahlers seksuelle præferencer. Og så var der dem, der noterede sig ministerens åbenhed som en stærk og modig udmelding. Den gamle spinnestor **Michael Ulveman** var hurtigt ude med sin analyse på Twitter: "Tommy Ahlers bliver en stjerne i Venstre. En storbypolitiker med stærk trackrecord uden

for politik, som partiet har manglet. Spørham et kanonvalg!
#dkpol @aahlers @larsloekke".

Mobilregler kom i SoMe-udvalg

Politisk rådgivning kan sagtens være en åben affære. Da man i Frankrig vedtog at forbyde mobiltelefoner i undervisningstiden, tweetede **Ida Auken** fra Radikale Venstre åbent til en flok forskere i læring og teknologi med spørgsmålet: Hvad tænker I om dette her? "Førker vej, synes jeg. Mobiltelefon er en del af verden, og børn skal lære at begå sig i verden. Så dannelse og empowerment frem for forbud", svarede AU-professor **Peter Lauritsen**. "Naturlig konsekvens af et hensyn til børns hjernes skrøbelighed. Fokus, læring og sociale kompetencer kræver en hjerne, der kun er til stede ét sted – og ikke konstant på vej i Tivoli mentalt. Så herfra. @Merete-Riisager – hvad siger du?" svarede lægen og debattøren **Imran Rashid**, og så kørte diskussionen livligt for og imod mobiltelefoner og skolernes ret til selv at indføre forbud eller lade være. **Andreas Lieberoth**, adjunkt ved DPU, kunne fortælle, at han er i gang med at indsamle data om skolernes mobilregler, og således kunne alle se frem til en yderligere kvalificeret debat.

Lummer ligestilling

Da højsommer blev til sensommer, trådte det nye tildækningsforbud – populært kaldet burkaloven – i kraft. Det affødte mange nedslåede og kritiske SoMe-kommentarer, især da DF-politiker **Søren Espersen** gned salt i såret med et opslag om "Muslimske Kvinders Befrielsesdag" garneret med et stockfoto af tre bikiniklædte damer: "Rigtigt mange er på vej fra Nørrebro – ud mod stranden. Tre af de tidligere indespærrede kvinder er allerede fremme, og vi fik lov at snyder et foto #dkpol", skrev Espersen. "DF's ligestillingspolitik kan vist koges ned til, at Søren vil ha' øjenlir og podiepir'..." kommenterede AAU-professor **Thomas Ryberg**.

DRØMMESTUDIER SKABER MAN SELV

Juli kaster traditionelt altid en masse historier af sig om unge, der er eller ikke er kommet ind på deres "drømmestudium". Det fik Radikale Venstres landsformand

Svend Thorhauge, der desuden er leder af Akademiet for Talentede Unge, Midt, til at tweete en sidebemærkning: "PS: Drømmestudiet er ikke noget, man kommer ind på.

Det er noget, man gør sit studie til, mens man læser. Det kræver flid og kærlighed. #uddpol #dkpol".

Månedens Brinkmann – Man glemmer hurtigt, men for en måneds tid siden handlede en stor del af danskernes samtaler om VAR-domme, Neymar-film og brændte straffespark. Efter Danmarks nederlag og exit kom AAU-professor Svend Brinkmann med en lille psykologisk førstehjælpskasse: "Kognitiv terapi: Vi havde fortjent at tabe! – Psykoanalyse: Husk, at fodbold bare er sublimeret seksualitet! – Narrativ psykologi: Men en god historie! – Eksistenspsykologi: Livet er tragisk – vi skal alle dø! – Positiv psykologi: I min verden vandt vi! #vmdk".

Få ny viden og inspiration til din karriere med et kursus hos DM

Vi tilbyder blandt andet:

- **Decision Making – Få indflydelse på strategiske beslutninger**
Styrk din evne til at påvirke beslutninger i din organisation – på styregruppemødet, salgsmødet, i direktion- eller bestyrelseslokalet. Du får ny viden om beslutningsteori og psykologien bag decision-making.
- **Projektledelse og projektstyring**
Lær fundamentet bag alt projektarbejde at kende og blive en god projektdeltager eller projektleder. Projektarbejdsformen stiller andre krav til både ledere og medarbejdere end den daglige drift. Du kan møde projektarbejdets udfordringer ved at kende til solide styringsværktøjer, projektledelse, projektets faser, konflikthåndtering og evaluering.

Se mange flere kurser og tilmeld dig på dm.dk/kalender

ADVARSEL:

Færre unge bør medføre en ny uddannelsespolitik

I fremtiden bliver der færre unge i den uddannelsesparate alder. Hvis regeringen fortsætter med at lukke færre ind på uddannelserne, så kan vi stå med et stort samfundsproblem, mener flere uddannelsesforskere.

Efter mange års stigning i antallet af unge vender udviklingen i 2020, og i 2040 vil der således være 75.000 færre i den uddannelsesparate alder. Det viser Danmarks Statistiks nye befolkningsprognose, og det får nu uddannelsesforskere til at råbe vagt i gevær.

De advarer både mod den nuværende kurs, hvor regeringen lukker færre unge ind på uddannelserne, og mod regeringens planer om, at færre skal tage en kandidatuddannelse og i stedet arbejde som bachelorer.

“Hvis man vil fortsætte med dimensioneringer, lukning af uddannelser og samtidig gerne vil sprøjte bachelorer ud på arbejdsmarkedet, så mener jeg, at vi får et samfundsmæssigt problem”, siger Katrin Hjort, der er professor i uddannelsesvidenskab på Syddansk Universitet.

“Vi kan ikke konkurrere med Rumænien”

Katrin Hjort mener, at faldet i antallet af unge, der kan tage en videregående uddannelse, kalder på en gentænkning af prioriteterne på uddannelsesområdet. Vi skal blandt andet spørge os selv, hvad Danmarks

konkurrencefordele egentlig er, mener professoren.

“I Danmark kan vi ikke konkurrere på løn, og vi kan ikke konkurrere med lande som fx Kina eller Rumænien. Vi har længe set os selv som kreative, skabende og kritiske. Men det vil ikke fortsætte, hvis man bliver ved med at tænke uddannelse, som man gør i dag”, siger hun.

Ifølge Danmarks Statistiks nye befolkningsprognose er der tale om en nedgang på cirka ti procent i 2040, og det er en udvikling, der kan betyde, at vi får færre kritiske og kreative tænkere”, mener Katrin Hjort.

“Og det er dårligt for dannelsesidealene, men det er også dårligt for samfundsøkonomien”, siger professoren.

“Vi kommer til at mangle kritiske hoveder”

Katrin Hjorts kollega, lektoren Johannes Andersen, der ligeledes forsker i uddannelsesvidenskab, men på Aalborg Universitet, deler hendes bekymring.

Han mener, at faldet i antallet af unge kan have konsekvenser for faglighed og muligheder. Og regeringens dimensioneringer og ambitionerne om et bachelorarbejdsmarked kan have negative konsekvenser.

“Vi kommer til at mangle kritiske hoveder i fremtiden. Og når ungdomsårgangen bliver mindre, skal man passe på, at man ikke lukker overgangen fra bachelor- til kandidatuddannelserne. Det er meget vigtigt”, siger Johannes Andersen.

Ifølge lektoren har de videregående uddannelser fokus på standardiseret produktion af viden og dataresultater.

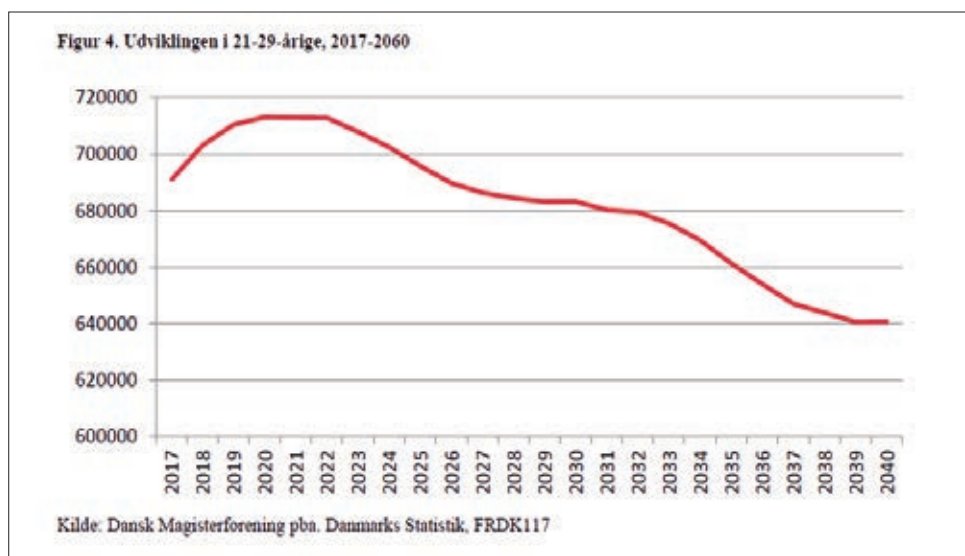
“Den klassiske kritiske sans er altså i forvejen blevet skubbet lidt i baggrunden. Et fald i ungdommen betyder, at vi må spørge os selv, hvilke studerende, samfundsborgere og arbejdsmarked vi ønsker i fremtiden”, siger professoren.

“Og jo flere der arbejder efter en bacheloruddannelse, jo flere kritiske hoveder vil vi mangle”, siger Johannes Andersen.

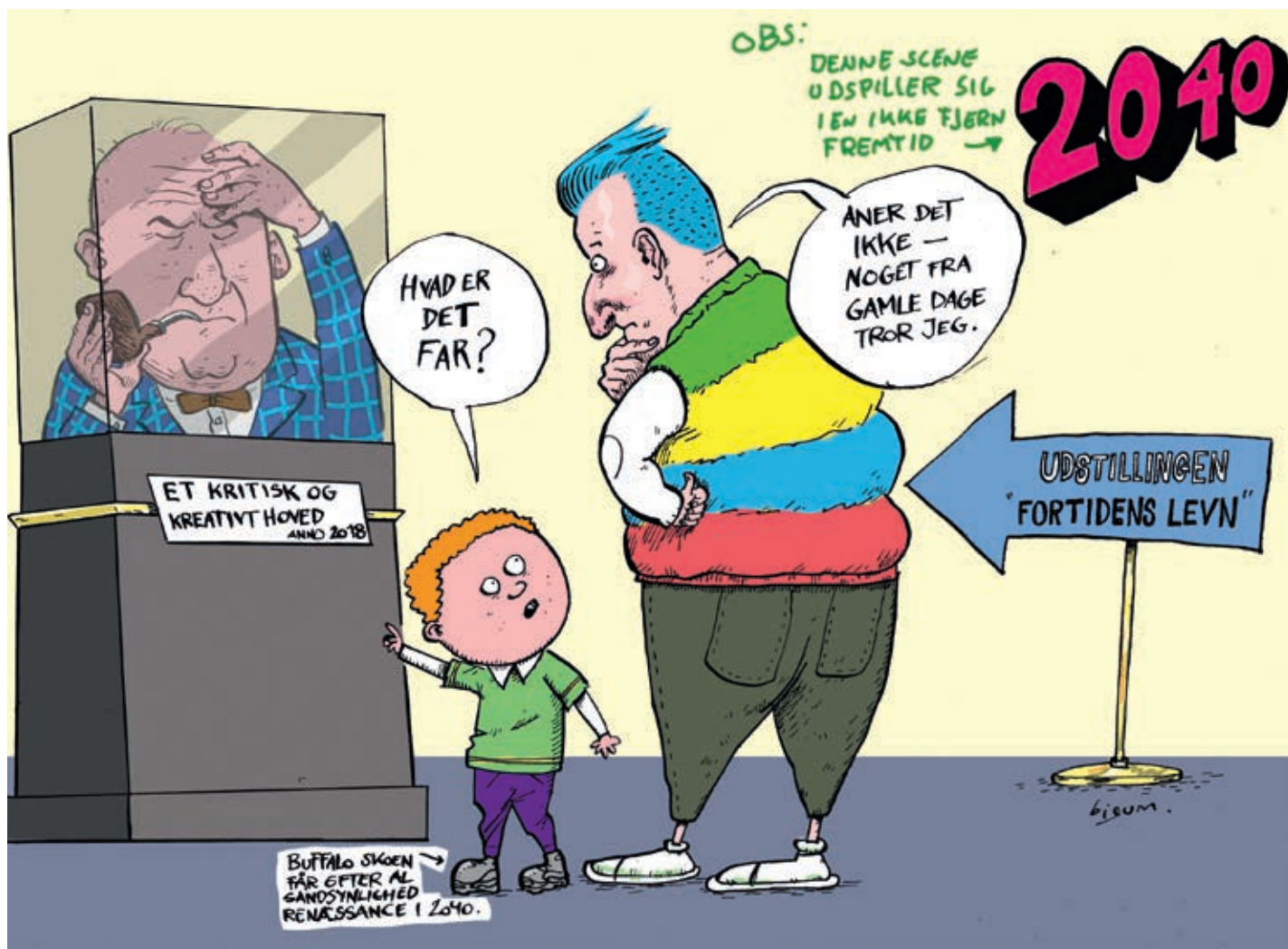
En veluddannet befolkning

Danske Universiteters formand, Anders Bjarklev, ser også en potentiel risiko i den faldende udvikling i ungdomsårgangen. En udvikling, han mener bør give anledning til overvejelser.

FÆRRE UNGE I FREMTIDEN

Ifølge den nyeste befolkningsprognose fra Danmarks Statistik vil antallet af 21-29-årige falde i perioden frem mod 2040. Et fald på ti pct., der potentielt kan betyde, at det bliver vanskeligt at opretholde det nuværende faglige niveau, mener to uddannelsesforskere.

“Jeg vil give uddannelsesforskerne helt ret. Jeg synes ikke, det er en god idé at spare på uddannelse, hvad enten der kommer flere eller færre unge til i fremtiden. Med denne udvikling er det måske endnu mere nødvendigt at tilføre ressourcer”, siger Anders Bjarklev, der også er rektor på Danmarks Tekniske Universitet (DTU).

“Vi kommer til at mangle kritiske hoveder i fremtiden. Og når ungdomsårgangen bliver mindre, skal man passe på, at man ikke lukker overgangen fra bachelor- til kandidatuddannelserne”.

Johannes Andersen, professor i uddannelsesvidenskab, Aalborg Universitet

Formanden for universiteternes interesseorganisation understreger, at universitetssektoren aldrig har været begejstret for dimensioneringer - i hvert fald ikke fra centralt hold.

“Det bør foregå på det enkelte universitet i tæt dialog med de arbejdsgivere, som vores kandidater skal ansættes hos”, siger Anders Bjarklev.

“Jeg har aldrig troet, at løsningerne på vores udfordringer var at sige, at vi skal have færre mennesker på universiteterne. Jeg tror, vi har brug for en så veluddannet befolkning som overhovedet muligt. Og her spiller universiteterne en meget stor rolle”, siger han.

Fleksible universitetsuddannelser

Uddannelses- og forskningsordfører Mads Fuglede (V) er dog ikke enig i præmissen. Ordføreren forklarer i en mail, at det ikke er Venstres holdning, at færre studerende skal tage en kandidatuddannelse.

“Slet ikke. Vi mener derimod, at det skal være meget mere fleksibelt at tage en universitetsuddannel-

se, end det er tilfældet i dag”, skriver Mads Fuglede.

“Derfor har Tommy Ahlers (uddannelses- og forskningsministeren, red.) foreslået at bløde retskravet op, så studerende har førstret til en kandidatuddannelse, i op til tre år efter at de har afsluttet en bacheloruddannelse”, skriver han.

To uddannelsesforskere mener, at vi risikerer at mangle kritiske hoveder i fremtiden, hvis man - på trods af den demografiske udvikling - fortsætter med at dimensionere på de videregående uddannelser og tilgodeser et bachelorarbejdsmarked. Hvad mener du om det?

“For at vi fortsat har unge mennesker, der kan tænke kreativt og stille kritiske spørgsmål, er det essentielt, at vi får større vekselvirkning mellem det, der sker ude i erhvervslivet, og det, der sker på uddannelserne. Uddannelse skal være noget, vi danskere er i gang med hele livet”, skriver uddannelses- og forskningsordføreren. ■

Er du selvstændig eller freelancer?

Så kan du få en gratis juridisk rådgivningssamtale

Vidste du, at vi tilbyder et gratis og uformelt indledende rådgivningsmøde eller en vurdering hos et advokatfirma om erhvervsrelaterede juridiske forhold, som kan være relevante for dig, der er freelancer eller selvstændig?

Send en mail til erhvervsjura@dm.dk og skriv dit navn og medlemsnummer eller fødselsdato samt din mail eller det telefonnummer, du ønsker at blive kontaktet på. Så bliver du kontaktet af en rådgiver.

Læs mere på dm.dk

Dansk
Magisterforening

KRITIK:

Rapport om dimensionering er misvisende

Uddannelses- og Forskningsministeriets omstridte dimensionering af uddannelser er en succes, konkluderer ministeriet selv i en evaluering. Men rapporten medtager effekter, der ikke har noget med dimensioneringen at gøre.

DIMENSIONERINGEN AF uddannelser med høj ledighed virker efter hensigten. Det konstaterer Uddannelses- og Forskningsministeriet på baggrund af ministeriets nye evaluering af dimensioneringen, der første gang blev indfaset i 2015.

Men den konklusion baserer sig på tal, der ikke har noget med dimensioneringsloftet at gøre, viser en gennemgang af rapporten.

Når ministeriet eksempelvis konkluderer, at optaget på ledighedsramte uddannelser er faldet med 12 pct., så medtager evalueringen et fald i optaget fra 2013 til 2014 - altså før dimensioneringen trådte i kraft i 2015.

Ministeriet skriver også, at en vækst i ansøgere på ikkedimensionerede uddannelser på professionshøjskolerne på 14 pct. viser, at "de unge i højere grad søger mod uddannelser med gode jobmuligheder".

Men tager man alene udgangspunkt i den periode, hvor dimensioneringen har virket, er der kun tale om en vækst i ansøgere til disse uddannelser på 4,9 pct., og det seneste år er søgningen til de ikkedimensionerede uddannelser faldet med 3,2 pct., viser evalueringen.

Rektor på Roskilde Universitet Hanne Leth Andersen mener, at evalueringen tegner et misvisende billede af årsagerne til de ændrede søgemønstre og optag på uddannelserne.

"Man har gjort sig store anstrengelser for at fremstille dimensioneringen som en succes, men gør det ved at overdrive effekterne. Så det ser ud, som om man varmer op til, at dimensioneringen skal fortsætte", siger hun.

Tal fra Danmarks Statistik viser tilsvarende, at optaget på universiteternes humanistiske uddannelser siden 2013 er faldet med hele 25 pct., og i mange til-

“Det kan ikke afgøres, hvilke bevægelser i søgning og tilgang til uddannelserne der er en direkte følge af indførelsen af dimensionering, og hvad der skyldes andre forhold”.

Uddannelses- og Forskningsministeriet

fælde har humanistiske fag selv med et dimensioneret loft over optaget svært ved at fylde studiepladserne op.

Det gælder fx på Aalborg Universitet, hvor dimensionerede fag som dansk, biologi, engelsk tysk, geografi, musik og international virksomhedskommunikation i flere år har haft ledige studiepladser. Det viser en gennemgang af de seneste års optagstal fra Den Koordinerede Tilmelding.

Rektor Hanne Leth Andersen mener, at Uddannelses- og Forskningsministeriet burde anerkende, at de unges uddannelsesvalg har ændret sig - allerede før dimensioneringen trådte i kraft.

"Det har været en meget bureaukratisk proces at få indført dimensioneringen, men det er desværre bare et af mange eksempler på politisk overstyring".

Styrelse medgiver manglende viden om effekter

I et skriftligt svar til Magisterbladet skriver direktør for Styrelsen for Institutioner og Uddannelsesstøtte, Nikolaj Veje, at loftet "uomtvisteligt har reduceret optaget på uddannelser omfattet af dimensioneringsloftet".

Omvendt skriver Nikolaj Veje til Magisterbladet, "at det ikke kan afgøres, hvilke bevægelser i søgning og tilgang til uddannelserne der er en direkte følge af indførelsen af dimensionering, og hvad der skyldes andre forhold".

Ifølge Uddannelses- og Forskningsministeriet skal evalueringen nu fungere som oplæg til en politisk drøftelse af mulige justeringer af modellen.

Men politikerne bør være meget varsomme med at bruge evalueringen som påskud for at fortsætte dimensioneringen, advarer Danske Studerendes Fællesråd (DSF).

Her peger man på, at det store fald i optag på humanistiske uddannelser, hvor dimensioneringen har slået særligt hårdt igennem, i lige så høj grad kan skyldes negativ omtale af humaniora.

"Når mange fag end ikke rammer det dimensionerede loft, så tyder det jo på, at der er noget andet på spil, og det kan meget vel være den generelle tendens til at tale humaniora ned under gulvbrædderne", siger DSF-formand Sana Mahin Doost.

I stedet for at drøfte en forlængelse af dimensioneringen bør politikerne overveje konsekvenserne for uddannelserne.

"Man kan godt frygte, at evalueringsrapporten skal være en undskyldning for at dimensionere yderligere. Men når man presser uddannelserne så meget, at man end ikke rammer optagelsesloftet, så har man et kæmpe problem, for så er der jo få ansøgere at tage af, og det højner ikke kvaliteten. Og det sker, selvom vi ikke ved, hvilke uddannelser arbejdsmarkedet har brug for om fem til ti år". ■

Få udenlandske studerende finder job i Danmark

Næsten 70 pct. af alle udenlandske dimittender fra et dansk universitet arbejder ikke i Danmark 21 måneder efter endt uddannelse, viser nye tal. Helt uacceptabelt, mener DF.

UDENLANDSKE STUDERENDE er en gevinst for Danmark. Sådan lyder det fra uddannelsesinstitutioner og erhvervsliv, men faktisk er det kun et fåtal af de udenlandske studerende, der finder arbejde og har en indtægt i Danmark efter endt studium.

Blandt studerende, der fuldførte en universitetsuddannelse i 2014, var hele 68 pct. ikke i arbejde i Danmark 21 måneder efter. Det skyldes, dels at mange rejser hjem, dels at mange af de udlændinge, som bliver, ikke er i arbejde.

Det viser en særkørsel, som Danmarks Statistik har foretaget for Magisterbladet.

Tallene viser blandt andet, at 26 pct. af de udenlandske studerende har forladt Danmark allerede efter tre mdr., og andelen vokser til 38 pct. efter 21 mdr.

“Det er jo rystende, at viljen til at bidrage til det danske samfund, efter at man har fået en uddannelse, er så lille”.

Jens Henrik Thulesen Dahl, uddannelsesordfører, Dansk Folkeparti

Og blandt de udenlandske dimittender, der vælger at blive i Danmark, er beskæftigelsesgraden væsentligt mindre end blandt danske dimittender. Hvor 78 pct. af de danske dimittender var i beskæftigelse 21 måneder efter endt studium, gjaldt dette kun halvdelen af de udenlandske studerende, som bliver i Danmark.

Tallene vækker harme hos Dansk Folkeparti.

“Det er jo rystende, at viljen til at bidrage til det danske samfund, efter at man har fået en uddannelse, er så lille”, siger DF’s uddannelsesordfører, Jens Henrik Thulesen Dahl.

“Jeg kan godt følge, at der kan være en gevinst i at åbne op for udlændinge på et særligt ingeniørfag med mangel på arbejdskraft, men det indebærer jo ikke, at vi bare skal åbne op for hvem som helst”, siger han.

DF: Indfør dansksprogede fag

Men borgere fra EU, som udgør størstedelen af de udenlandske studerende, er ligestillet med danske studerende i adgangen til uddannelse. Derfor ønsker DF at indføre en sproglig bremsekloks ved at begrænse uddannelser på engelsk eller som minimum ved at indføre dansksprogede elementer på samtlige universitetsuddannelser.

“Pointen er, at vi ved at have danske fag og kurser får nogle studerende, der lærer sig dansk og dermed også signalerer vilje til, at de gerne vil blive i Danmark”.

DANSKE VS. UDENLANDSKE STUDERENDE

Det laver de studerende 21 måneder efter afslutningen af en lang videregående uddannelse:

2014	Danskere*	Udlændinge
Under uddannelse	6,1 %	7,2 %
Beskæftiget	77,0 %	31,2 %
Ledig	7,5 %	10,3 %
Uden for arbejdsstyrken	6,4 %	13,1 %
Ikke i befolkningen	3,0 %	38,3 %

Kilde: Danmarks Statistik.

*Personer med dansk oprindelse, indvandrere og efterkommere.

Dansksprogede kurser vil dog næppe skræmme de mange nordiske studerende, som tager deres uddannelse i Danmark.

På eksempelvis CBS rejser helt op mod 80 pct. af de norske studerende hjem allerede inden et år efter endt studie, oplyser studieadministrationen.

Og det er for mange, erkender CBS-uddannelseschef Wilbert van der Meer.

“Vi så gerne, at langt flere nordmænd blev i Danmark. Desværre trækker hjemlandet, når uddannelsen er afsluttet. Norske virksomheder er dygtige til at rekruttere norske talenter til jobs, mens de læser, og før danske virksomheder for alvor er kommet ud af starthullerne”, siger han.

Ifølge Jens Henrik Thulesen Dahl udgør de nordiske studerende et særskilt problem.

“Der er en klar udfordring i det nordiske samarbejde på det her område, for Danmark modtager mange flere studerende fra de andre lande, end der er danskere, der tager den anden vej, og det må vi gøre noget ved i samarbejds kredsen. Det giver jo ikke mening, at vi som i tilfældet med CBS uddanner en masse nordmænd, når de rejser tilbage til Norge efterfølgende”, siger han.

Danmark modtog i studieåret 2015/2016 4.200 nordiske studerende, mens i alt 1.000 danske studerende uddannede sig i et nordisk land. Ifølge den nordiske samarbejdsaftale, som løber til udgangen af 2018, får det modtagende land delvis økonomisk kompensation for 75 pct. af de nordiske studerende, som studerer i landet. ■

DE BESKYTTTER SAMFUNDET mod død og ødelæggelse

Mød de magistre, der beskytter os mod solstorme, epidemier, asteroider og stråling.

**ASTROFYSIKERNE
Klaus Galsgaard
og Tina Ibsen**

forsker i rumvejr og forudsiger solstorme. Jo tidligere de opdager stormene, des bedre kan vi beskytte vores moderne teknologi - og dermed hele samfundet - mod at blive slået ud.

**ASTROFYSIKER
Line Drube**

står klar i det FN-beredskab, der skal beskytte jorden, hvis en stor asteroide har vej mod os - om nødvendigt med atom-bomber.

**BIOKEMIKER
Maiken Worsøe
Rosenstjerne**

har udviklet en chip, der kan teste for alle kendte vira i verden på én gang. Det sikrer hurtige diagnoser og større chancer for at bekæmpe vira.

**EPIDEMIOLOG
Steen Ethelberg**

overvåger, opdager og obstruerer udbrud af smitsomme sygdomme - ikke mindst i et forsøg på at forhindre spredning af de multiresistente bakterier, der i værste tilfælde kan dræbe os alle.

**KERNEFYSIKER
Bent Lauritzen**

arbejder for sikker kernekraft og for at nedbryde fordomme om atomkraft.

SOLSTORME

er den moderne teknologis akilleshæl

“Selv vores finansmarkeder kommunikerer via satellitter, så der er måske ikke altid liv på spil, men det kan blive en dyr omgang, når jorden en dag bliver ramt af en rigtig stor storm”, forklarer astrofysiker Klaus Galsgaard.

Ekspllosioner på solen er skyld i lammelsen af alt fra telekommunikation til flytrafik. Og i 2017 kom solstorme på den danske beredskabsliste som noget, samfundet skal gardere sig imod. “Det er vores afhængighed af moderne teknologi, der gør os skrøbelige over for solstorme, men vi kan blive bedre til at forudsige dem”, siger astrofysikere.

hele elnettet i Québec i Canada kollapsede i mange timer. Og i 2003 brød elnettet i Malmø sammen i en times tid under en geomagnetisk storm”, fortæller forskeren.

En dyr omgang

Fænomenet efterlader også skønne spor på himlen, hvis man befinder sig tæt på polerne. Nordlysets grønne slyngninger er nemlig resultatet af elektrisk ladede partikler fra solen, der bliver fanget af jordens magnetfelt og ledes ned mod de magnetiske poler, hvor de vekselvirker med de øverste dele af atmosfæren, forklarer Klaus Galsgaard, der tilføjer, at vi før er blevet ramt så hårdt af en solstorm, at man kunne se nordlys helt nede ved Cuba.

Ifølge solforskeren er solstorme blevet en varm kartoffel, fordi vores moderne samfund er utrolig afhængigt af elektronisk isenkram, som er skrøbeligt over for solstorme. I 2017 besluttede Beredskabsstyrelsen fx at indlemme solstorme på listen over hændelser, der kan “kræve en ekstraordinær omfattende og tværgående indsats, for at samfundet kan håndtere situationen”.

“Solstorme er blevet interessant, fordi vi er dybt afhængige af teknologi. Vi er afhængige af at kunne kommunikere telefonisk. Afhængige af at bruge gps, når vi kører bil. Og selv vores finansmarkeder kommunikerer via satellitter. Så der er måske ikke altid liv på spil, men det kan blive en dyr omgang, når jorden en dag bliver ramt af en rigtig stor storm”, siger Klaus Galsgaard.

Vejrudsigter for rummet

Jo tidligere vi kan opdage disse solstorme, jo bedre kan vi altså beskytte os selv og vores teknologi. Derfor forskes der i solens korona, som er det yderste lag af dens atmosfære, og solpletter, som er særlig intense magnetfelter, fortæller Klaus Galsgaard. Og ligesom DMI har sine verdslige vejrudsigter, er der også forskere, der udarbejder rumvejrudsigter.

En af dem er Tina Ibsen. Hun er astrofysiker og arbejder i dag som formidlingschef på Tycho Brahe Planetarium. Men i 2012 var hun en del af et EU-projekt, der havde til formål at observere rumvejr og producere rumvejrudsigter.

“Rumvejrudsigterne bliver udarbejdet for de kommende 48 timer. Her forsøger man at finde sandsyn-

ligheden for, at det elektromagnetiske plasma fra solen rammer jorden, og om der sker noget, når det rammer. Det er utrolig svært at forudsige”, siger Tina Ibsen.

Astrofysikeren har fulgt soludbrud via forskellige satellitter i rummet. Og hun forklarer, at boblen af plasmaskyen kan tage til i størrelse, mens den glider igennem rummet.

“Når vi så observerer boblen af plasma ved jorden, og den har haft retning mod jorden, så er vi næsten sikre på at blive ramt”, fortæller hun.

Modsattede magnetfelter

Men bare fordi plasmaet har sin destination mod jorden, vil det ikke nødvendigvis ramme vores blå planet, fortæller Tina Ibsen. For at blive ramt kræver det nemlig, at solens magnetfelt vender den rigtige vej.

“En solstorm kan lamme gps-satellitter, navigationssystemer, tele-kommunikation, flytrafik og kraftværker”.

Klaus Galsgaard, astrofysiker ved Niels Bohr Institutet

“Solens og jordens magnetfelter skal være modsattede. Ellers fiser plasmaet faktisk bare forbi jorden, og påvirkningen vil være meget lille”, siger Tina Ibsen, der tilføjer, at bedre prognoser vil kræve flere satellitter.

Når man udarbejder rumvejrudsigter, er man nemlig afhængig af data fra en række satellitter. Man skal fx bruge billeder af solen i synligt lys, så man kan se dens solpletter - og ultraviolet lys for at se “hullerne” i dens atmosfære.

“Men vi har ikke dækket solsystemet med satellitter, så det gør det svært at udarbejde sikre prognoser”, siger Tina Ibsen.

“Det er et interessant område, for der er ikke noget sted i vores solsystem, hvor vi ikke bliver påvirket af solvinden, soludbrud og stråling fra solen i højere eller mindre grad”, siger hun. ■

KLAUS GALSGAARD

• Ph.d. i astrofysik fra Københavns Universitet og lektor i astrofysik og solforskere ved Niels Bohr Institutet på Københavns Universitet.

TINA IBSEN

• Uddannet astrofysiker fra Niels Bohr Institutet på Københavns Universitet og formidlingschef på Tycho Brahe Planetarium.

ET LILLE SKUB til en asteroide i rummet skal forhindre masseødelæggelse på jorden

Astrofysiker Line Drube skal rådgive FN, hvis en faretruende asteroide har kurs mod jorden – altså “de mindre asteroider, som måske blot ødelægger noget på størrelse med København eller Danmark”, forklarer hun.

Før en ildkugle flænsede himlen i to, havde ingen set asteroiden komme. Den var ganske enkelt for lille og for hurtig til at observere.

Selv om den lille klode af klippe og sten blot var 18 meter i diameter og eksploderede 23 kilometer over den russiske by Tjeljabinsk øst for Uralbjergene, var trykket så stort, at det skabte et krater under sig. Porte blev sprunget i stykker, vinduer knustes, mennesker skubbet flere meter over gulve.

Hændelsen fra 2013 er et af de seneste alvorlige asteroidenedslag på jorden. I astrofysikkens målestok var det imidlertid en nærmest ubetydelig lille en af slagsen. Nej, Line Drubes bekymring er de nedslag, der kan gøre langt mere omfattende skade. Hun er astrofysiker og har bidraget til udviklingen af et europæisk asteroideforsvar gennem forskningsprojekterne NEOShield og NEOShield-2.

“Den sidste virkelig store asteroidekollision ledte til dinosaurernes uddøen, vi vil ikke lade den næste gøre det samme mod os!” står der på projektets website. Det er selvfølgelig

den dramatiske udlægning af projektet, for scenariet er heldigvis ganske usandsynligt, forklarer Line Drube.

“Heldigvis tror man, at man har fundet næsten alle asteroider og kometer, der er på over én kilometer i diameter og tæt på jorden, altså dem, man kalder de globale dræbere. Og der er ingen af dem, som har retning imod os. Der kan selvfølgelig stadig komme kometer fra det ydre solsystem, som endnu er for langt væk til at blive observeret, men der er minimal sandsynlighed for, at de lige skulle ramme jorden”, siger Line Drube og tilføjer så næsten som i parentes:

“Det, man bare gerne vil beskytte sig mod, er de mindre asteroider, som måske blot ødelægger noget på størrelse med København eller Danmark”.

Mission: Skub en asteroide

Hver dag rammes jorden af 100 tons asteroidestøv. Det meste af den masse kommer i form af støv fra rummet og indimellem lidt større stykker sten. I sig selv intet problem, fordi det brænder op i jordens atmosfære og herfra blot opleves som stjerneskud.

Faren ligger i de større stykker, forklarer Line Drube. Hvis en asteroide på 100 meter i diameter kolliderer med jorden, kan eksplosionen skabe et krater, der er omtrent 20 gange så stort – altså 2 kilometer i diameter. Dertil kommer alt det materiale, der er blevet slynget i vejret, og som vil forårsage enorme skader, når det lander.

Line Drubes arbejde har blandt andet handlet om at undersøge, hvordan man bedst får ændret kursen på en sådan asteroide. Den letteste måde er simpelthen at skubbe til den, forklarer hun.

“En af de mere drastiske metoder er at tage et eller flere meget tunge rumskibe og med høj hastighed smadre dem ind i asteroiden. Det er det, man kalder den kinetiske metode”.

Det er den, Line Drube selv tror mest på.

Der er også pull and push-strategien. Her skal et rumskib flyves op til asteroiden og med en ionmotor skyde partikler ind på asteroiden med enorm hastighed – dag og nat over flere måneder eller år.

Som alle andre teknikker er det imidlertid aldrig prøvet af i praksis.

“Den sidste virkelig store asteroidekollision ledte til dinosaurernes uddøen, vi vil ikke lade den næste gøre det samme mod os!”

Tekst på NEOShields hjemmeside

LINE DRUBE

- Ph.d. i astrofysik fra Niels Bohr Institutet.
- Bor i Berlin
- **2012** – Planetforsker ved DLR Berlin, det tyske rumcenter.
- **2009**: Efteruddannelse ved International Space University på NASA Ames.
- **2007-2011**: Ph.d.-studerende ved Niels Bohr Institutet.
- **2005-2007**: Guide og underviser på Tycho Brahe Planetarium ved siden af studierne.

Derfor tænker andre også i en sidste udvej: atombomber.

“Specielt amerikanerne tænker: Hvorfor bruge en lille hammer, når du har en gigantisk hammer liggende klar? Men der er mange politiske komplikationer ved atombomber, og der er også en risiko ved overhovedet at sende dem op med raket fra jorden”, siger Line Drube.

Hvad siger rumadvokaterne til asteroider?

Den helt store udfordring ved at bygge et forsvar mod asteroider er, at der endnu ikke findes tilstrækkeligt avancerede systemer til at følge og styre et missil eller rumfartøj, der kan ramme en asteroide med tilstrækkelig præcision. En asteroide kan komme med

en hastighed på op til 250.000 kilometer i timen. Det gør den både svært at ramme og svært at flytte - og derfor er der brug for høj præcision.

“Det er ret svært at ramme en forholdsvis lille ting med så stor hastighed. Selv en 100 meter lang asteroide vil flyve forbi dig på under en hundrededel af et sekund”, siger Line Drube.

I dag er Line Drube en del af en ekspertgruppe, der skal rådgive FN i tilfælde af nærtstående, alvorlige asteroidenedslag og koordinere planlægningen af en mission, hvis man observerer en kritisk asteroide - en del af Committee on the Peaceful Uses of Outer Space, der blev oprettet i 1959, da russerne og amerikanerne var i fuld gang med rumkapløbet.

“Der er brug for et forum, hvor landene kan tale sammen. En asteroide har måske potentiale til at ramme flere lande, ligesom mange lande ikke selv har teknologi og infrastrukt-

Astrofysiker Line Drube har været med til at udvikle jordens forsvar mod asteroider: “Det, man bare gerne vil beskytte sig mod, er de mindre asteroider, som måske blot ødelægger noget på størrelse med København eller Danmark”, siger hun.

tur til at forberede og forhindre en kollision”, forklarer hun.

Hun arbejder for tiden med et team af rumadvokater og asteroideforskere på at udarbejde en rapport, der afdækker de juridiske aspekter ved foretagendet. Og hvad siger rumloven så om planetforsvar?

“Man har skubbet det fra sig i mange år, fordi det er et svært emne. Men hvis man ikke overvejer de juridiske aspekter, kan de forsinke en rummission meget”, siger Line Drube.

“Hvilket lands advokater vil sige god for en rummission, hvor man prøver at redde Bangkok, hvis der er en risiko for, at missionen delvist fejler, så asteroiden i stedet rammer Mumbai?” ■

»

MAIKEN WORSØE ROSENSTIERNE

- Maiken Worsøe Rosenstjerne er ph.d. i molekylær virologi og cellebiologi fra Københavns Universitet.
- Hun er seniorforsker på afdelingen Virologi og Mikrobiologisk Specialdiagnostik på Statens Serum Institut.

GLEM KATASTROFEFILMENE, vi har godt styr på epidemierne

Film og tv er fyldt med dystopiske fortællinger om hærkende vira. Men i virkelighedens verden er vi ret beredte, fortæller en dansk biokemiker, der har opfundet et apparat, der kan teste for alle kendte vira i verden på én gang.

Døde vildfugle i hobe-
tal, syge svin og frygten
for, at en virus muterer
og udsletter mennesker,
har længe været en be-
kymring. I populærkul-
turen er disse “zoonoser”, som er
sygdomme, der overføres fra dyr til
mennesker, et yndet emne.

Vi er evigt fascinerede af postapokalyptiske scenarier, hvor mennesket snarådigt skal overleve i en sygdomshærgede verden. Senest er der den danske Netflix-serie “The Rain”, hvor man følger en mindre gruppe overlevende, efter at en regnbåret virus har udslettet befolkningen i det meste af Skandinavien.

Men hvis man ser op fra skærmens skrækszenarier, er der forskere i den virkelige verden, der til daglig har hænderne langt nede i vira og deres smittefare. Og de er vant til at holde hovedet koldt.

Én test til alle verdens vira

En af dem er Maiken Worsøe Rosenstjerne, der er biokemiker og seniorforsker ved afdelingen Virologi og Mikrobiologisk Specialdiagnostik på Statens Serum Institut. Sammen med Anders Fomsgaard, der er professor i virologi, har hun brugt de seneste otte år på at udvikle en chip, der kan

teste for alle kendte vira i verden på én gang.

“Vi kalder den pan-virus-array-testen, og der er tale om en lille glasplade, som har tusindvis af dna-fangarme. På den måde kan den opfange alle de kendte vira i verden. Det er vigtigt for overvågningen og hurtig diagnosticering”, siger Maiken Worsøe Rosenstjerne.

Chippen skal nu udbredes til andre lande, og Maiken Worsøe Rosenstjerne har for nylig præsenteret testen i Spanien i forbindelse med et tværnationalt EU-samarbejde. “Det er et godt redskab til screening og overvågning af fx dødelige virus, for jo hurtigere man kan diagnosticere en virus, jo bedre”, siger hun.

Hvis man fx forestiller sig, at en turist, journalist eller nødhjælpsarbejder, der lige er ankommet fra fx DR Congo, hvor der lige nu er et ebolaudbrud, bliver indlagt med symptomer, skal man kunne diagnosticere sygdommen inden for seks

timer. Det skal gå stærkt, fortæller biokemikeren, så man kan undgå isolationsstuer, og at fagfolk skal gå rundt i rumdragter på grund af smittefare.

Tag nu ikke smitten med dig hjem

Selvom man på Statens Serum Institut har dødelige vira som et arbejdsområde, er det egentlig et ret sikkert arbejde, forsikrer Maiken Worsøe Rosenstjerne.

“Når vi fx får en prøve kørt herud, der potentielt kunne indeholde en ebolavirus, bliver den taget direkte fra hospitalssengen, hvor virussen bliver inaktiveret. Det gør den, fordi blodet bliver tappet direkte ned i en væske kaldet en “blå buffer”. Så den er ikke smitsom”, fortæller forskeren.

Maiken Worsøe Rosenstjerne undersøger altså ikke aktive virus, men alligevel har hun oplevet rynkede bryn, når snakken er faldet på hendes arbejde.

“Jeg har da prøvet at hoste lidt, hvor jeg er blevet mødt med en: “Åh nej, har du nu taget arbejdet med hjem”. Og der har også været historier om, at folk ikke ville nærme sig vores bygninger af frygt for smitte, fordi vi har et skilt, hvorpå der står: “Biologisk materiale””, fortæller hun.

“Vi er beredte”

Selvom Maiken Worsøe Rosenstjerne arbejder inden for et felt, som mange lægmænd netop kun kender gennem fiktion eller gule nyhedsbjælker, er frygten for smitte ikke noget, der fylder negativt i hendes sind.

“Det er et spændende og fascinerende arbejde. Jeg tænker sjældent over farligheden, for vi ved, hvordan det skal håndteres korrekt. Jeg ville nok have det anderledes, hvis jeg fx gik blandt syge ebolapatienter i Vestafrika eller fugleinfluenzaramte i Østasien”, siger hun.

Selvom man kan diagnosticere mange virus i dag, så er der alligevel meget, man ikke kan gardere sig

imod, fortæller forskeren, fx den sidste pandemi, nemlig svineinfluenzaen i 2009.

“Den startede i Mexico og spredte sig til USA, hvorefter den kom til Europa omkring et år efter. Det er meget svært at gardere sig imod. Medicin som Tamiflu skulle forkorte influenzaen og gøre den mindre aggressiv. Men man kan ikke gå rundt og give det forebyggende”, siger Maiken Worsøe Rosenstjerne.

“Svineinfluenzaen kunne potentielt have slået befolkningen i store dele af verden ihjel, men viste sig heldigvis ikke at være så farlig”, fortæller hun.

Så er der de forskellige influenza-vacciner, men de kan først udvikles, når man ved, hvilken virus man har at gøre med, forklarer forskeren. For man skal vide, hvordan virussen ser ud rent genetisk, så vaccinen er typisk først til rådighed under eller efter et udbrud.

“Men man skal huske, at der kommer nye udbrud hele tiden. Og efterhånden som verden bliver mindre og mindre, og vi rejser mere, så spredes de. Men det er svært at vide, hvordan man skal håndtere en virus, hvis man endnu ikke har set dens effekter”, siger Maiken Worsøe Rosenstjerne.

En af de seneste epidemier, der skabte store overskrifter, var zikavirussen, der spredte sig fra Stillehavet til Caribien og Mellem- og Sydamerika. En virus, som Verdenssundhedsorganisationen (WHO) kaldte en “folkesundhedsmæssig krisesituation” i 2016.

“Man kunne se, hvordan zika påvirkede gravide og gav misdannede børn. Og det viste sig, at mænd kunne have virussen i deres sæd og stadig smitte et år efter. Pludselig var der en virus, der kunne ødelægge reproducerbarheden og dermed skade menneskeheden. Det er skræmmende”, siger Maiken Worsøe Rosenstjerne.

“Men fordi vi har set så mange udbrud - især de seneste år - og fordi vi har den teknologi, vi har i dag, så er vi gode til at håndtere virus. Vi er blevet bedre til at isolere og håndtere smittede, så virus ikke spreder sig. Og for hvert udbrud bliver vi bedre til at forholde os til, hvilke skridt der skal tages, og hvilken behandling patienter skal have. Vi er ret velberedte”, siger hun. ■

“Vi er blevet bedre til at isolere og håndtere smittede, så virus ikke spreder sig”.

Maiken Worsøe Rosenstjerne, biokemiker ved Statens Serum Institut

SMITSOMME SYGDOMME lurer altid

“Opmærksomheden på smitsomme sygdomme er forsvundet i den almene offentlighed. Men **de ligger alligevel hele tiden og lurer**, og så snart vi ikke holder øje med dem, risikerer de at komme tilbage i vidt omfang”.

Steen Ethelberg, epidemiolog

Læs hele interviewet med Steen Ethelberg på Magisterbladet.dk.

“Nye og gamle smitsomme sygdomme truer stadigvæk, og derfor er det meget vigtigt, at vi hele tiden overvåger, forebygger og reagerer hurtigt på smitsomme sygdomme”, siger biolog Steen Ethelberg, der er seniorforsker og teamleder på Statens Serum Institut.

STEEN ETHELBERG

- Ph.d. i molekylærbiologi fra Aarhus Universitet.
- Seniorforsker på Statens Serum Institut, hvor han er leder af afsnittet for vand- og fødevarerbårne og zoonotiske infektioner i Afdeling for Infektions-epidemiologi.

*“Hvis jeg skal beskrive Grønlands
Selvstyre med 3 ord, vil det være
spændende, udfordrende og vigtigt.
Spændende, fordi vi har så mange
forskellige opgaver. Udfordrende, fordi
opgaverne ofte er meget komplekse.
Vigtig, fordi det vi beslutter, har
betydning for borgeren.*

*Mit arbejde giver mening, når det giver
mening for borgeren.”*

Janus Chemnitz Kleist

Departementet for Uddannelse, Kultur,
Forskning og Kirke

Læs om jobmuligheder
i Grønlands Selvstyre på
www.naalakkersuisut.gl/job

NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND

FRYGT IKKE ATOMKRAFT, frygt afbrænding af fossile brændstoffer

“Hvis man sammenligner med afbrændingen af fossile brændstoffer, så blegner Fukushima-ulykken ved siden af. Både med hensyn til vores miljø og vores helbred”.

Bent Lauritzen, kernefysiker ved Center for Nukleare Teknologier

Bent Lauritzen håber, at Danmark vil tage del i forskningen og udviklingen af ny og bedre kernekraftteknologi, der ifølge ham har stor betydning for en miljøvenlig og bæredygtig fremtid. Bent Lauritzen er afdelingschef ved DTU's Center for Nukleare Teknologier på Risø.

BENT LAURITZEN

- Bent Lauritzen har en licenti-atgrad i kernefysik fra Københavns Universitet.
- Han er afdelingsleder på Center for Nukleare Teknologier på Danmarks Tekniske Universitet (DTU).
- Centret har overtaget opgaven som Danmarks nationale kompetencecenter inden for nukleare teknologier fra det tidligere Forskningscenter Risø.

Læs hele interviewet med Bent Lauritzen på Magisterbladet.dk.

“Vi har lagt tallene sammen, og det bliver til ni millioner syge. Det er ret mange i et land med 5,7 millioner indbyggere”, siger forfatterne Steffen Andersen og Hans Jørgen Nielsen.

Lær at parkere din frygt

En forsker og en formidler har udgivet en guide til de overbekymrede med syv råd til, hvordan man kan optræne en skepsis over for alt det farlige, vi bombarderes med, og som de mener, organisationer, politikere, forskere og medier holder gang i.

Forestil dig, at al terror i Vesteuropa siden årtusindskiftet havde fundet sted i Danmark. Både angrebene på togstationer og luft-havne, angrebene på Charlie Hebdo, Bataclan og Utøya og dem med lastbilerne. Hvis det hele var sket i Danmark, hvor mange ville så være døde i terrorangreb, og hvordan ser det ud, hvis man sammenligner med dræbte i trafikken?

Terror har fra 2000 til 2017 dræbt lige under 1.000 vesteuropæere, mens trafikken alene i Danmark har dræbt lidt over 5.000 i samme periode.

I bogen "Farligt - hvordan de fodrer din frygt, og hvorfor du æder det" beskriver forfatterparret Steffen Andersen og Hans Jørgen Nielsen bekymringens psykologi.

Når man ser det sort på hvidt, er det indlysende, at det er farligere at køre bil på de danske veje, end det er at tage toget til Nørreport i København, som ofte omtales i forbindelse med mulige terrorangreb. Alligevel vælger nogle af os hellere bilen end toget af frygt for at blive ramt af et terrorangreb. Fx har den ene forfatter en bekendt, som har droppet togturene til arbejdet og har købt sig en bil i stedet for at undgå Nørreport Station.

"Det er ikke særlig klogt eller rationelt", siger Hans Jørgen Nielsen, som er formidler samt tidligere journalist og spindoktor.

Forklaringen

Der er en grund til, at vi ikke altid handler rationelt, når det handler om frygt. Forfatterne forklarer, at vi har nogle filtre i hjernen, som hjælper os med at sortere i de mange informationer, vi bombarderes med, og som hjælper os til at tolke de informationer, der slipper igennem. Et af dem er mønsterfilteret eller shit happens-modstanden. Det handler om, at vi har en ubændig trang til at se mønstre, også når de ikke er der, og at vi har en grundfæstet modstand mod at mene, at ting bare sker.

Og det udnytter alle de aktører, som holder frygtens karrusel i gang. Det er blandt andet organisationer, forskere, politikere og medier, som spinder os ind i det, forfatterne kalder farlighedsklister.

"Der står konstant nogen på spring for at fodre os med frygt, og som hol-

der en fest over, at frygtkarrusellen bare kører og kører", siger Steffen Andersen, professor på Copenhagen Business School, som blandt andet forsker i adfærdsøkonomi.

Karrusellen holdes fx i gang, når justitsministeren siger, at der generelt er en alvorlig terrortrussel mod Danmark, og at hverken han eller PET kan garantere, at det, vi har oplevet i vores nabolande, ikke også kan finde sted her.

"Men det er sandsynligt at dø af terror i Europa og endnu mindre sandsynligt i Danmark", siger Hans Jørgen Nielsen.

Og karrusellen holdes i gang, når patient- og sygdomsorganisationer som Kræftens Bekæmpelse, Hjerteforeningen og Astma-Allergi Danmark bombarderer os med sygdomstal.

"Vi har lagt tallene sammen fra nogle af organisationerne, og det bliver til ni millioner syge. Det er ret mange i et land med 5,7 millioner indbyggere", siger Steffen Andersen, som mener, at det enten må skyldes, at nogle af os fejler en frygtelig masse, eller at organisationerne overdriver.

Forskernes bidrag til frygten

Forfatterne mener, at også forskerne bidrager til frygten med det, vi kender så godt fra medierne som "nye studier viser".

"Jeg er selv forsker, og det er altid sjovest at slå på sig selv og sine egne fæller", siger Steffen Andersen, som understreger, at forskning er det eneste, vi kan bygge et faktasamfund på.

Når forskerne så alligevel bidrager til vores frygt, skyldes det nogle strukturer og mekanismer, som forskerne følger for at komme frem i verden.

"Man må lave noget spektakulært og finde på noget nyt for at skabe opmærksomhed om sin forskning, så man får flere penge at forske for og måske adgang til et professorat", siger Steffen Andersen. ■

Med fakta, statistik og ikke mindst humor påviser forfatterne, at der sjældent er grund til for alvor at være bange for terror, naturkatastrofer og pandemier.

"Der står konstant nogen på spring for at fodre os med frygt".

Steffen Andersen, professor, Copenhagen Business School

7 RÅD

til at dæmpe frygten

1. Husk, at det farlige og frygtelige bare er opmærksomhedsklister

Meget af det, du læser og hører, er konstrueret for umiddelbart at overbevise dig om, at et eller andet er farligt. Hvis det lykkes, er du tættere på at købe, donere, stemme eller understøtte en sag.

2. Spørg efter nævneren, før du bekymrer dig

Spørg fx: Hvor mange ud af 100.000 vil kunne forventes at blive skadet, forgiftet, blive syge eller noget helt fjerde? Forfatterne mener, at dette er det vigtigste råd.

3. Forvent, at nye studier viser lidt af hvert

Studier kan pege i alle mulige retninger. De kan sagtens vise noget relevant, men der er utallige fund, der fordamper, når de bliver kigget efter i sømmene.

4. Overvej, om politikerlarm blot er en sjat testosteron

Hvis nogen påstår, at noget er farligt, ville det være dumt som politiker at sige: "Nej, det er det faktisk ikke". For politikere kan kun vinde noget ved at gå med: "Jeg tror, du har ret. Det er farligt, vi bygger et ulvehegn".

5. Gør det til en sport at finde dagens puff!

Led efter dagens "Det er slået stort op og er meget bekymrende, men pludselig har vi glemt det, og fokus er et nyt sted".

6. Vær skeptisk, når ord som forsigtighedsprincip og mistænkt bliver flaget, og hold øje med uklare cocktaileffekter

Forsigtighedsprincippet kan være relevant i forhold til potentielt store katastrofer såsom ødelæggelse af ozonlaget. Men samtidig gør princippet verden til en legeplads for alle mulige, der er klar til at udfylde de rum, hvor vores viden er lille.

7. Aktiver dit spamfilter, når dystre fremtidsscenerier rummer "kan ske", "man kan frygte" eller "i yderste fald"

Husk, at det er rablende let at forudsige en grim fremtid, og at kun yderst få af slagsen bliver efterprøvet.

Kilde: "Farligt - hvordan de fodrer din frygt, og hvorfor du æder det"

Halvdelen af de store danske virksomheder har ikke én kvinde i bestyrelsen

Ligestillingen i private virksomheders bestyrelser er langt mindre end i statens virksomheder. Der er for meget sniksnak, og lovgivningen bliver ikke efterlevet, lyder kritikken.

52 procent af de 1.595 største private virksomheder har ikke én eneste kvinde i bestyrelsen.

Og kun 15 procent af bestyrelsesmedlemmerne i de største private virksomheder er kvinder.

Det viser en ny undersøgelse fra Institut for Menneskerettigheder (IMR) på baggrund af tal fra Erhvervsstyrelsen.

Det går derimod langt bedre med ligestillingen i det offentlige. Ifølge en Rambøll-analyse fra sidste år er der 40 procent kvinder i bestyrelserne på offentlige virksomheder.

Ifølge teamleder for køn i IMR Bjarke Oxlund skyldes det uvilje i det private, samtidig med at det ikke har konsekvenser at overtræde ligestillingsloven, som siden 1. april 2013 el-

lers har krævet, at de største danske virksomheder skal have måltal og politikker for andelen af kvinder i bestyrelsen.

Det forstår jeg ikke

Sidste år var rådgivningsvirksomheden Deloitte en af de 835 virksomheder uden kvinder i bestyrelsen. Direktør Anders Dons lagde sig fladt ned i Berlingske i september og sagde: "Vi har ingen gode undskyldninger". Til gengæld lovede han at sætte ind. Men ifølge cvr-registret er der stadig registreret 0 kvinder i Deloitte's bestyrelse på fire generalforsamlingsvalgte personer.

"Vi har fire generalforsamlingsvalgte medlemmer og to medarbejdervalgte medlemmer. Den ene af de generalforsamlingsvalgte er en kvinde, og den ene af de medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer er en kvinde. Det tyder på, at den rigtige sammensætning i bestyrelsen ikke er blevet registreret i Erhvervsstyrelsen, og det vil vi nu undersøge", siger Anders Dons til Magisterbladet.

Han påpeger, at man bestemt ikke kan være tilfreds med det, som tallene for private virksomheder viser.

"Jeg synes, det går for langsomt. Vi snyder os selv som land ved ikke at accelerere udviklingen", siger han.

Frit for private virksomheder at fastsætte måltal

I det regelsæt om måltal for andelen af det underrepræsenterede køn

"Man kunne starte med at sætte mere specifikke og skarpere tidsgrænser for, hvornår måltal og politikker skal være opfyldt for private virksomheder".

Bjarke Oxlund, teamleder for køn i IMR

i bestyrelser mv. er offentlige virksomheder forpligtet til at opstille et specifikt måltal og en tidsperiode for opfyldelse. For private virksomheder er formuleringen løser og dermed til fri fortolkning, kritiserer Bjarke Oxlund.

“Man kunne starte med at sætte mere specifikke og skarpere tidsgrænser for, hvornår måltal og politikker skal være opfyldt for private virksomheder. Ellers står vi her igen om fem år”, siger han.

Overtrædelse af loven har i dag ingen konsekvenser

Det er Erhvervsstyrelsen, som kan uddele påbud og i værste fald bø-

der til de private virksomheder, som ikke opstiller måltal og politikker for, hvordan de vil opnå ligestilling i de øverste cheflag. I 2017 og 2018 er der indtil videre uddelt 71 påbud, oplyser styrelsen. Der er endnu ikke foretaget politianmeldelser eller givet bøder til virksomhederne.

“Virksomhederne ryster nok ikke i bukserne over udsigten til at få et påbud. Når halvdelen af de største private virksomheder ikke har en eneste kvinde i bestyrelsen, burde man nok udstikke regler, der forpligter virksomhederne til rent faktisk at gøre noget”, siger Bjarke Oxlund.

4 år er ikke lang tid

Erhvervsminister Ramus Jarlov (K) mener, at man skal se tiden an.

“Samlet set har evalueringen af lovkravet for de private virksomheder vist, at der er en lille positiv udvikling. Det er regeringens holdning, at der er tale om et område, hvor det tager tid at ændre holdninger og mindset”, siger Rasmus Jarlov i et skriftligt svar til Magisterbladet.

Det kritiserer Bjarke Oxlund.

“Jeg kan ikke komme i tanke om noget andet politikområde, hvor man ville tillade, at lovgivningen har så ringe en effekt. Der er nu gået fem år, og næsten ingenting er sket”, siger Bjarke Oxlund. ■

DELOITTE-BOSS:

Det går skuffende langsomt med ligestilling

Administrerende direktør og partner i Deloitte Anders Dons siger, at han vil ændre kønssammensætningen i virksomhedens ledelse.

Andelen af kvinder i private virksomheder er kun på 15 procent.

Hvorfor?

Jeg er også nordisk leder i Deloitte, og kigger vi på udviklingen i Sverige og Norge, har de været betydeligt bedre til at få flere kvinder i bestyrelser og generelt til at få flere kvinder i ledelse. Jeg er slet ikke i tvivl om, at større diversitet skaber grundlag for bedre beslutninger. Dybest set handler det om rammerne, og Danmark har som land ikke bygget de rigtige rammer. Det bliver vi nødt til at gøre noget ved.

Hvorfor satte I ligestilling på dagsordenen i Deloitte?

Jeg stillede mig selv og min organisation spørgsmålet: Hvordan kan det være, at vi har en så stærk fødekæde af højtuddannede kvinder

fra universiteterne - og over 40 procent kvinder på det samlede medarbejderniveau - og så alligevel ender med kun otte procent kvinder på partnerniveau? Det giver ingen mening.

Hvordan forsøger I så at ændre udviklingen i Deloitte?

I 2016 startede vi med at gennemføre en masse interview i vores organisation for at finde ud af, hvordan udviklingen kan dykke fra 33 procent kvinder på seniorniveau til kun otte procent på partnerniveau. Vi fandt ud af, at vi ikke har de rigtige rammer i karriereudviklingen for vores unge mennesker. Derfor satte vi gang i initiativer som ”female in leadership”. Vi har fx også ”work agility”, så man kan tage timeout i uger eller måneder, hvis man har brug for

at lave noget andet. Og flere initiativer er på vej. Det sker ikke på 6-12 måneder.

Loven om måltal er mere krævede for offentlige virksomheder, end den er for de private. Kan det have en betydning for, at de offentlige virksomheder har opnået mere ligestilling?

Man kan ikke se en ændring i tallene for private virksomheder endnu, og det er dybest set skuffende. Men det er gået op for mange, at når over halvdelen af kandidaterne fra universiteterne er kvinder, så kan det ikke hænge sammen. Derfor håber jeg, at nye initiativer vil skabe en acceleration. Sker det ikke, bliver vi nødt til at gøre noget andet, for som land har vi et råstof, vi i dag ikke udnytter ordentligt.

NY AKADEMISK BOG:
Akademikeres
livsvilkår
bliver usikre,
skrøbelige og
vanskelige

Prekarisering er et alvorligt samfundsproblem, der gør arbejdslivet usikkert, underminerer fællesskaber og forringer arbejdsforholdene for en stor gruppe akademikere. Løsningen kræver radikale midler og solidaritet fra fastansatte og fagforeninger, vurderer fire forskere, der netop har udgivet en akademisk bog om fænomenet.

Den tid, hvor en akademisk uddannelse var garanti for et godt job med stabil indtægt, er for længst forbi. I dag bliver akademikeres rettigheder, jobsikkerhed og arbejdsforhold systematisk nedbrudt bid for bid i en global bølge af prekarisering. Det gør

fremtidsudsigterne ustabile og uforudsigelige for særligt de unge og ældre akademikere - og i sidste ende os alle sammen.

Det skriver fire forskere fra Center for Arbejdslivsforskning på Roskilde Universitet i den fagfællebedømte bog "Prekarisering - og akademisk arbejde", der netop er udkommet på

Frydenlund Academic på baggrund af et forskningsprojekt, som Dansk Magisterforening har støttet.

Budskabet er klart. En voksende gruppe af akademikere - særligt humanister og scient.er - står over for et arbejdsliv kendetegnet ved løse og korte ansættelser og dermed en tilværelse i permanent usikkerhed, større arbejdspress og regelmæssig arbejdsløshed.

“Der sker en stor forråelse og forringelse af de betingelser, som de løstansatte akademikere arbejder under. Lønnen sakker bagud, dag-

“JEG HAR SOLGT MIG SELV HELT VILDT BILLIGT”

Louise, 36, cand.mag. med vægt på kultur og kommunikation. Har siden 2010 arbejdet i en række midlertidige projektstillinger, selv om hun helst vil have en fast stilling - aldrig længere end 10 måneder ad gangen. Ofte har hun fået supplerende dagpenge undervejs.

“Jeg synes, man er i en underdog-position - jeg har nogle gange følt mig som en slags avanceret studentermedhjælper. Ikke i arbejdsopgaverne nødvendigvis, men i den måde, man bliver betragtet på”.

“En gennemgående faktor er, at jeg har solgt mig selv helt vildt billigt. Lønnen bliver lige pludselig mindre væsentlig på en eller anden måde, det er survival of the fittest. Man siger måske ja tak til en dårligere løn, end hvis man sad i en længerevarende ansættelse”.

“Jeg har over årene mistet troen på at få et fast job ... noget, der kan strække sig over år, om det så bare er to eller fire - det synes jeg virker mere og mere usandsynligt for sådan nogle som mig”.

pengesikkerheden forværres, arbejdet intensiveres, og konkurrencen stiger”, siger lektor Janne Gleerup, der er en af de fire forfattere og i øvrigt medlem af hovedbestyrelsen i Dansk Magisterforening.

Sådan bliver akademikere ramt

Prekarisering er et samfundsmæssigt fænomen, der dækker over “gradvise, men gennemgribende ændringer i ansættelsesformer og -vilkår, såkaldt atypisk beskæftigelse som midlertidige ansættelser, småjob og andre usikre projektansættelser”. Prekært arbejde kan desuden være “arbejde på elendige ansættelsesbetingelser” og “dårligt, nedslidende og uværdigt arbejde”, skriver forfatterne.

Arbejdsmarkedsforskere har længe diskuteret, om prekarisering rent faktisk er et stigende fænomen i Danmark. Det er nemlig svært at afgrænse begrebet på en måde, der gør det muligt at analysere kvantitativt. Forfatterne gør dog et ihærdigt forsøg.

“Lønnen sakker bagud, dagpengesikkerheden forværres, arbejdet intensiveres, og konkurrencen stiger”.

Janne Gleerup, forfatter og lektor

Næsten en fjerdedel af alle akademikere arbejder i den type midlertidige job, argumenterer de. 13 procent af alle akademikere er i tidsbegrænsede stillinger og ufrivillige deltidsstillinger, mens 10 procent sidder i korte HK-ansættelser eller er arbejdsløse i løntilskud og lignende ordninger. Af dem tjener 70 procent under medianindkomsten for akademikere, og en undersøgelse anslår, at op mod to tredjedele ikke er medlemmer af en fagforening. De er hovedsageligt enten unge eller ældre og hovedsageligt humanistisk eller naturvidenskabeligt uddannede.

“Det er ikke nyt i sig selv, at akademikere arbejder i kortvarige ansættelser. Det har længe været almindeligt brugt i for eksempel universitetsverdenen. Det nye er, at det er under helt andre og meget hårde-

“NÅR DER SÅ ENDELIG ER NOGLE LEDIGE STILLINGER PÅ VEJ, SÅ ER MAN DE SIDSTE, DER HØRER OM DET”

Finn, cand.scient. og ph.d. Har i over 10 år været løstansat som underviser med øvelsestimer, der kun kan varetages af forskningsuddannede. For at tjene penge nok - og sikre sig en pensionsopsparing - har han suppleret med rengøringsarbejde op mod 30 timer om ugen.

“Fordelene har været, at jeg har kunnet arbejde med mit fag, og jeg har også haft nogle frie rammer, som jeg også godt kunne lide, men det negative er, at man ikke rigtig er med der, hvor beslutningerne bliver truffet ... Hvert semester får man at vide, hvad man kan få, og hvad man ikke kan. Det er det”.

“Når der så endelig er nogle ledige stillinger på vej, så er man altså de sidste, der hører om det, for at sige det, som det er”.

re vilkår end tidligere - og at tilbagevendende ledighed er blevet en permanent del af arbejdslivet for mange akademikere”, siger Janne Gleerup, der igennem 10 år selv var ansat i midlertidige stillinger på Roskilde Universitet, før hun for tre år siden blev fastansat som lektor.

Prekariseringen ses især for akademikere i kulturbranchen, på højere uddannelsesinstitutioner, men også efterhånden på det offentlige arbejdsmarked i øvrigt, hvor midlertidige ansættelser i form af projektansættelser bliver mere almindelige, ligesom der gøres flittigt brug af løntilskudsordninger og andre kortvarige løsninger.

Og det er ikke blot de formelle og økonomiske rammer for de akade- >>

» miske job, der ændrer sig, men også selve indholdet og arbejdsmiljøet, mener forfatterne. For eksempel indfører universiteterne masseforelæsninger for at skabe stordriftsfordele og ændrer dermed fundamentalt på undervisningens form. Samtidig bliver administrativt personale afskediget til fordel for elektroniske systemer, som det videnskabelige personale selv skal betjene som en ekstra arbejdsopgave.

“Det presser arbejdsmiljøet, når folk ansættes på meget forskellige vilkår, selvom de udfører sammenligneligt arbejde. Forskelsbehandling

af den slags risikerer at skabe A- og B-hold på arbejdspladsen”, siger Janne Gleerup.

Frygt og kontrol i arbejdslivet

Konsekvensen er til at tage og føle på. Prekariseringen medfører en stigende frygt for at blive ramt af arbejdsløshed og med det en accept af, at man må tage til takke med ringere arbejdsforhold, hvis man vil have et job. Og mens de unge akademikere oplever en følelse af skuffelse over deres fremtid, mærker nogle af de ældre en smertefuld oplevelse af tab, skriver forfatterne.

“Mange oplever at være ringere stillet end andre i samfundet. De er bange for at blive fattige som gamle, fordi de ikke får samme pensionsopsparing, og de kan ikke få lån til at købe en lejlighed, fordi deres job er midlertidige. De kan ikke planlægge deres sommerferie, fordi de altid skal være klar til at arbejde, og rigtig mange unge kvinder er nervøse for, om de bliver for gamle, før de føler sig sikre nok til at få børn”, siger Janne Gleerup.

“JEG ER BLEVET FORLÆNGET SÅDAN LIDT ULOVLIGT I FIRE MÅNEDER”

Signe. En yngre, humanistisk uddannet akademiker, som har erfaring med forskellige former for midlertidige ansættelser. Hun arbejder typisk som en “blæksprutte”, der tager de opgaver, de fastansatte ikke har tid eller lyst til.

“Jeg er blevet forlænget sådan lidt ulovligt i fire måneder. Det får de ikke ondt i maven over, og jeg vil jo gerne forlænges”.

“Når man kun er løstansat, så er man nødt til at passe lidt på sig selv. Man må ikke blive for følelsesmæssigt involveret i, hvordan de andre klarer sig, når jeg er væk. Hvis jeg var fastansat – ikke at jeg er illoyal – men så ville jeg være bedre i stand til at lægge en længere horisont for mine opgaver frem for nu: I det sekund jeg slipper det her, er der 75 procents risiko for, at det her ryger på gulvet. Det bliver katastrofalt i en periode, og det bliver træls at samle op, men sådan er det så”.

det er garant for en basal sikkerhed i livet”, siger Janne Gleerup.

Nogle af de akademikere, forfatterne har interviewet, er frustrerede over deres fagforening.

“Flere oplever, at deres TR lidt brysk har skubbet dem væk i stedet for at lytte til deres problemer. Jeg tror, det er et udtryk for, at TR’erne simpelthen ikke ved, hvad de skal gøre ved det her problem. Der har de faglige organisationer en stor opgave i at klæde dem bedre på”, siger Janne Gleerup.

“Tidligere har fagbevægelsen primært været til for de fastansattes medlemmer. Nu er man nødt til at arbejde for at skabe større forståel-

“DET HAVDE VÆRET BEDRE, HVIS JEG HAVDE UDDANNET MIG SOM PÆDAGOG”

Freja, færdiguddannet humanist i 2015. Har haft flere korte projektstillinger ind imellem arbejdsløshed. Søger nu HK-stillinger i et forsøg på at komme ind på arbejdsmarkedet.

“Det sidste stykke tid har jeg følt mig virkelig snydt, når jeg sidder og ser, at der er så mange pædagog- og lærerstillinger, hvor jeg tænker: “Hvorfor havde vi den diskurs om, at det var så godt at blive højtuddannet, når der ikke er nogen job til os alligevel, og vi skal kæmpe så meget for at få det?””

“Der kan jeg tænke nu, at det havde været bedre, hvis jeg havde uddannet mig som pædagog eller lærer, og så kunne jeg have videreuddannet mig senere, hvis det var det, jeg ville, og nu sidder jeg her, men det er dér, jobbene er. Men dem er jeg overkvalificeret til, eller de vil bare ikke overveje at ansætte mig. Så jeg føler mig megasnydt”.

“Prekariseringen skaber en følelse af afmagt, der risikerer at marginalisere store grupper i samfundet”.

Janne Gleerup, forfatter og lektor

“Vi har dog også set eksempler på folk, som ser fordele i løse ansættelser og trives med det. Det er et mindretal, men de findes”, siger hun.

Store forskelle i løn og arbejdsforhold mellem de fastansatte og de løstansatte kan skabe konflikter og risikerer at ødelægge solidariteten og fællesskabet i samfundet, mener Janne Gleerup.

“Prekariseringen skaber en følelse af afmagt, der risikerer at marginalisere store grupper i samfundet. Måske melder de sig ud af fagforeningerne, fordi de oplever, at de primært varetager de fastansattes interesser. Og måske mister de den grundlæggende tillid til, at samfun-

se og solidaritet mellem fastansatte og løstansatte, hvis prekariseringen skal standses”, siger hun.

Løsningen er radikal

Der er i dag en fremherskende forståelse af, at tendensen mod flere og flere deltidsansatte og løst beskæftigede ikke kan bremses, og vi derfor ikke skal bruge kræfter på at modarbejde udviklingen, men i stedet lære at leve med den, skriver forfatterne - og erklærer sig hurtigt uenige.

“JEG FØLER MIG LIDT HANDLINGSBLAMMET”

Christian, uddannet geograf i 40'erne. Ansat i et kommunalt jobcenter på en etårig kontrakt, som kun bliver forlænget, hvis jobcenteret “kan få tjent pengene hjem” på ham.

Hver 14. dag sender ledelsen “produktionstal” rundt i afdelingen, hvor der står, hvor mange samtaler hver medarbejder har gennemført med ledige, og om der er skaffet et job til dem.

“Det er jo nærmest som at være ansat på en resultatkontrakt. Forskellen er bare, at der plejer man at få et økonomisk udbytte, hvis man leverer varen, og så plejer ansættelserne også at være noget længere end et år”.

“Det er sådan lidt specielt sådan at få sine personlige præstationer lagt ud offentligt. Også fordi det jo kan være helt tilfældigt, hvad det er for nogle sager, man har. Det er jo altså ikke en trylleformular, vi som konsulenter kan, der skaffer folk i arbejde...”.

“Jeg kan godt mærke, at det stresser mig lidt, at jeg skal præstere de her ting inden for kort tid. Det præger også tingene derhjemme, jeg føler mig lidt handlingslammet, og det kan godt gøre det svært helt at være så meget til stede i tingene, som jeg gerne ville”.

“Generelt i EU, men også i Danmark, er det mest sandsynlige, at prekariseringen fortsat vil brede sig, medmindre mere grundlæggende strukturelle ændringer af det samfundsmæssige arbejde kan sættes på dagsordenen”, skriver de.

Løsningen skal blandt andet findes i at udvide menneskers mulighed for at tage kontrol over eget liv - herunder et “retten til et meningsfuldt arbejdsliv”. På den lange bane skal der ske en radikal demokratisering af samfundet, så medarbejdere får større indflydelse på, hvad der skal produceres, og hvordan det skal produceres.

“Hvis udbredelsen af prekarisering skal standses, kræver det udvidelse af kontrol over arbejdet på konkrete måder, der vil variere, alt efter hvilke områder og hvilken slags arbejde det drejer sig om”, skriver forfatterne og foreslår kooperativer som én vej frem, bl.a. fordi overskuddet i virksomheden her deles blandt dem, der udfører arbejdet.

Samtidig bør velfærdsstaten styrke personlige og sociale rettigheder for

alle borgere, sådan at enhver kan klare sig godt, selv hvis de er uden job.

“Først når éns livssikkerhed og grundlæggende livsførelse løsnes fra tvangen til arbejdsmarkedsdeltagelse, vil man komme prekariseringen til livs”, lyder det i bogen.

Men det er kun løse bud på, hvad der skal til for at fjerne prekariseringen. De endelige svar kan kun komme gennem større demokratisk idéudvikling og drøftelse fra og med dem, det hele handler om, mener forfatterne.

“Skabelsen af et nyt velfærds-samfund skal ikke først og fremmest overlades til politiske partier og lovgivning. Det vil tværtimod vinde ved at blive udviklet nedefra, altså erfaringsbaseret, gennem eksperimenter, der involverer personalet i velfærdsinstitutionerne og deres organisationer, men også borgerne”, skriver de.

“I stedet for bare at kigge på prekariseringen er det på tide at diskutere, hvad vi gør ved det. Ellers bliver flertallet af os tilskuere til den samfundsudvikling, vi faktisk er medskabere af”, siger Janne Gleerup. ■

“Prekarisering - og akademisk arbejde”

Janne Gleerup, Birger Steen Nielsen, Peter Olsén og Niels Warring. Udgivet 2018 på Frydenlund Academic.

Kræftens Bekæmpelse – The Danish Cancer Society

Call for proposals for new members of the Scientific Committee of the Danish Cancer Society (KBVU)

The Scientific Committee of the Danish Cancer Society invites institutions, institutes, and scientific societies that are actively involved in cancer research to submit proposals for 4 new members for the committee.

The vacant committee seats are to be occupied by experienced, active researchers with expertise in the following areas:

- Molecular cancer biology (3 members)
- Clinical oncology (1 member)

The committee consists of 15 members, and both Danish and foreign members are represented.

The committee encourages nomination of researchers from foreign institutions to ensure its competency to act.

Each year the committee receives a budget from the Central Board of the Danish Cancer Society that it allocates in free competition to high quality, cancer-relevant research proposals. On request, the committee may comment on questions, or on its own initiative make statements to the Executive Committee on professional matters within the committee's field of competence.

On the basis of a concise, professional nomination from the Scientific Committee, the Central Board elects the new committee members.

Motivated proposals for candidates, containing a CV of maximum 5 pages including a publication list, must be received by the Danish Cancer Society no later than 1 September 2018.

The proposals should be sent to:

**Kræftens Bekæmpelse
Bevillingssektionen
Strandboulevarden 49
2100 København Ø
E-mail: ckh@cancer.dk**

Forsikring kun for medlemmer

Nu kan du spare penge
på dine forsikringer ved
at samle dem hos os.

DM Forsikring tilbyder forsikringer via GF Forsikring a/s, som er et dansk forsikringsselskab omfattet af Garantifonden for skadesforsikringsselskaber.

**Du kan få forsikret alt fra indbo til dit kæledyr,
og det hele bliver skræddersyet til dine behov**

Du betaler altså ikke for noget, du ikke har brug for.

Vi tilbyder blandt andet:

- Billigere forsikring for hvert år du kører skadefrit i din bil.
- Hjælp hvis din identitet bliver stjålet.
- Børn under 3 år er gratis medforsikret på din ulykkespolice.

Vil du høre, hvordan din forsikring kan se ud, så ring til os på **72 24 41 45**
eller beregn din pris på dm.dk/forsikring

Dansk
Magisterforening
DM FORSIKRING

Kulturen hyrer flere daglejere end landbruget

I 2017 var hver femte medarbejder inden for sport og kultur ansat i en tidsbegrænset stilling, viser en opgørelse fra Eurostat. For institutionerne betyder det et videnstab, for både faste og løse medarbejdere medfører det ringere ansættelsesvilkår, påpeger eksperter.

SIDEN 2008 har den hjemlige kultur- og sportsbranche hyret en større andel af medarbejdere i tidsbegrænsede stillinger end både landbruget og servicefagene, der traditionelt har toppet på grund af sæsonarbejde.

Og i de senere år har brugen af løst ansatte i kulturinstitutionerne taget yderligere fart. Det viser tal fra EU's statistikorganisation Eurostat.

I 2017 var hver femte i kultur- og sportsbranchen ifølge opgørelsen ansat i en tidsbegrænset stilling. Det er syv procentpoint flere end i 2013. Også totalt set steg brugen af løst ansatte på arbejdsmarkedet i samme periode, og i dag udgør de i gennemsnit 13 procent af medarbejderskaren.

Ifølge Janne Gleerup, der er arbejdslivsforsker på RUC, har regeringens topcentsbesparelser været med til at speede op for brugen af løst ansatte i kultursektoren og blandt andet gjort museerne til projektbaserede organisationer, hvor medarbejderne vader ind og ud ad svingdøren.

“Når økonomien er presset, bliver medarbejdernes fleksibi-

litet helt afgørende. Et museum kan håndplukke højt specialiserede akademikere til en opgave og sende dem hjem igen, når arbejdet er gjort”, siger Janne Gleerup.

For mange af medarbejderne er det ikke efter eget ønske, at de går fra den ene korte kontrakt til den næste, påpeger arbejdslivsforskeren.

“Forskningen viser, at den slags uforudsigelighed i arbejdslivet påvirker mange stærkt negativt. Udbredelsen af prekære ansættelser skaber også et pres på de fastansatte og øger faren for forringede arbejdsbetingelser for alle”, forklarer Janne Gleerup.

En tudetosset samfundsinvestering

På Svendborg Museum, der p.t. beskæftiger fire akademikere, to administrative medarbejdere på deltid, syv projektansatte akademikere og to i seniorjob, er medarbejderne sig pinligt bevidste, at de konstant skal knokle for at hive den næste månedsløn hjem. Det siger Esben Hedegaard, der er museumsleder.

“Min egen start i museumsverdenen var på fast hyre med løbende pensionsindbetaling og stor trykthed i ansættelsen. I dag skal vi hele tiden skaffe midler fra alle mulige forskellige steder for at holde os kørende”, forklarer Esben Hedegaard.

Når de to ph.d'er bliver færdige på hans museum til efteråret, bliver det rigtig svært at beholde dem.

“Udkantsdanmark kan virkelig bruge ph.d'er, der kommer med andre vinkler og dyb viden. Men på grund af nedskæringerne har vi ikke umiddelbart råd til at beholde dem. Det er da en tudetosset samfundsinvestering”, mener museumschefen.

I sidste uge fik museet godkendt et udgravningsprojekt til 5,7 millioner af en lokal bygherre.

“Det betyder, at vi skal hyre tre-fire arkæologer i projektansættelser i tre til ni måneder. Det er længe siden, vi har fået sådan en saltvandsindsprøjtning til vores arkæologiske arbejde, og jeg glæder mig til at skælde ud over, at de slæber jord ind på mit kontor”, siger Esben Hedegaard.

Viden med store huller

På den korte bane har prekæriseringen hjulpet museerne til at holde en høj udstillings- og formidlingskvalitet på trods af besparelserne. Men de langsigtede konsekvenser af det stigende antal svingdørsansættelser vil først vise sig om fem-ti år. Det vurderer Ane Heilskov Larsen, der er leder af Center for Museologi under Aarhus Universitet.

“Fonde finansierer ikke drift og aflønning af faste medarbejdere. Museerne kan derfor ikke søge økonomisk hjælp til deres fundamentale opgaver: konservering, registrering og opbevaring af den fælles kulturarv. Jeg tør ikke tænke på, hvor meget uerstattelig viden der går tabt”, siger Ane Heilskov Larsen.

En stærk lokal forankring betyder meget for et lille museums overlevelseschancer.

“Flere små museer har været innovative og sikret en stabil kvalitet i formidlingen, ikke mindst ved hjælp af løse projektansættelser. Men om 10 år står vi med store huller i vores historiske viden, fordi den bagvedliggende forskning eroderer”, advarer museumseksperter på Aarhus Universitet. ■

20 PROCENT ER DAGLEJERE

Kulturen og sporten er de to brancher, der har brugt flest ansatte i tidsbegrænsede stillinger de sidste 10 år. DM tager forbehold for tallene for 2016, hvor beregningsmodellen var en anden.

BRANCHE	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Total	8 %	9 %	8 %	9 %	9 %	9 %	9 %	9 %	14 %	13 %
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	15 %	17 %	14 %	17 %	16 %	16 %	12 %	12 %	21 %	16 %
Overnatningsfaciliteter og restaurationsvirksomhed	9 %	10 %	8 %	10 %	9 %	9 %	8 %	10 %	17 %	17 %
Kultur, forlystelser og sport	16 %	18 %	16 %	16 %	15 %	13 %	14 %	15 %	23 %	20 %
Andre serviceydelser	10 %	12 %	12 %	10 %	9 %	9 %	10 %	10 %	13 %	14 %

Kilde: DM på basis af Eurostat

Museums- besparelser på vej til at koste job

Flere små og mellemstore museer forventer ifølge en rundspørge at fyre medarbejdere i de kommende år som følge af regeringens grønthøster. I Svendborg spejder museumschefen efter de penge, der skulle omprioriteres, men indtil videre kun er sparet væk.

Svendborg mister museet for søfart, forsorg og arkæologi i år 72.000 kroner som følge af regeringens omprioriteringsbidrag.

Det svarer til omtrent to måneders løn for en akademisk medarbejder på en arbejdsplads, der p.t. beskæftiger fire akademikere, to administrativt ansatte på deltid, syv projektansatte, hvoraf to er ph.d'er, to i seniorjob og 140 frivillige.

Museumsleder Esben Hedegaard kalder situationen uholdbar. Næste år kan han se frem til en besparelse på 96.000 kroner.

“Når man i forvejen er nærmest skaldet, er det slemt at miste 10 hår mere. Der er kun et sted, vi kan spa-

re de penge, og det er på lønnen. Museets to administrativt ansatte måtte gå ned i tid for et par år siden. Nu skal vi til at hente en del af lønnen til en helt nødvendig medarbejder hjem via fondsmidler. I forvejen skaffer vi selv tre kroner for hver offentlig støttekrone, vi modtager”, forklarer han.

Fyringer på vej

En rundringning, som Dansk Magisterforening har foretaget til lederne af 19 små og mellemstore statsanerkendte museer, bekræfter, at situationen på Svendborg Museum ikke er enestående. Tre år med grønthøsterbesparelser har sat sine spor hos institutionerne, der modtager statsligt

“Vi skal til at hente en del af lønnen til en helt nødvendig medarbejder hjem via fondsmidler. I forvejen skaffer vi selv tre kroner for hver offentlig støttekrone, vi modtager”, forklarer Esben Hedegaard, leder af Svendborg Museum.

MUSEUMSREFORM PÅ VEJ

Til efteråret lancerer kulturminister Mette Bock et udspil til reform af fordeling af tilskud til de 97 statsanerkendte museer. I maj løftede ministeren sløret for de overordnede kriterier, hun mener støtten skal fordeles efter:

1. Et grundtilskud til alle statsanerkendte museer.
2. Et tilskud til museer, der løser særlige nationale opgaver.
3. Et incitamentsbaseret tilskud, der belønner museer, der er gode til at hente egne midler fra fx billetindtægter, kommuner, fonde og sponsorer.
4. En fleksibel pulje, der kan søges til udviklingsaktiviteter.

Den årlige topcentsbesparelse, som regeringen indførte i 2016, løber efter planen til udgangen af 2019. Men trods kritik fra Socialdemokraterne har de ikke lovet, at de forsvinder efter et valg.

driftstilskud i henhold til museumsloven. Det påvirker ikke mindst job-sikkerheden.

Flertallet af museerne i DM's rundspørge forventer at skulle fyre i de kommende år, hvis topcentsbesparelserne fortsætter.

På to museer har økonomien allerede medført fyringer, andre har nødtvungen nedsat arbejdstiden for de faste. Enkelte ledere peger i rundspørgen på, at dyrebar viden forsvinder ud ad døren, fordi de i nedskæringstider både har svært ved at holde på dygtige medarbejdere og ikke kan beholde ph.d.-stipendiaterne, når de er færdige.

Ifølge Flemming Just, der er formand for ODM, Organisationen Danske Museer, er det meget store beløb, der bliver trukket ud af museumssektoren i de fire år, hvor omprioriteringsbidraget foreløbigt er gældende.

“Samlet set mister de statslige og statsanerkendte museer godt 60 mio. kr. på de fire år. Hidtil er det kun lykkedes for mange at afbøde en del af virkningen, bl.a. fordi de har haft rigtig gode besøgstal i de seneste tre år, og fordi fondene giver god støtte til nye museer og udstillinger”, påpeger han.

Finansministeren burde kigge til vore nabolande, hvor man i stedet skruer op for kulturbevillingerne, fordi det er en investering i sammenhængskraft, identitet og lokal udvikling, mener formanden for Organisationen Danske Museer.

“I stedet er vi herhjemme nået til et punkt nu, hvor det gør rigtig nas på mange institutioner”, påpeger Flemming Just.

Besparelser gode for idérigdommen

Da vestjyden Esben Hedegaard blev leder af Svendborg Museum for 17 år siden, beskæftigede det 15 lønnede medarbejdere og en håndfuld frivillige.

Siden 1974 har museumsadministrationen ligget i lokaler med tilknytning til Danmarks Forsorgsmuseum. Herfra driver museet udviklingen og vedligeholdelsen af landets bedst bevarede fattiggård, fire historiske skibsfartøjer, hvoraf

det ældste er krydstoldjagten Viking 1897, og en arkæologisk afdeling. Det skal ske inden for rammerne af et driftsbudget på fire millioner: 2,8 millioner fra Svendborg Kommune og cirka 1,2 millioner fra staten.

Uden de 140 frivillige kunne det ikke fungere, men næste års topcentsbesparelse kommer let til at gå ud over frivilligopgaven, vurderer Esben Hedegaard.

“Det kræver både kaffe, tid til samtaler og omsorg at pleje vores ambassadørkorps, så de fortsat kan fortælle alle de gode historier fra Sydfyn”, påpeger Esben Hedegaard.

Pop op foran Brugsen i Skaarup

Tom Ahlberg er tidligere kulturborgmester i Københavns Kommune. Siden 1997 har han arbejdet som re-

“Når man i forvejen er nærmest skaldet, er det slemt at miste 10 hår mere. Der er kun et sted, vi kan spare de penge, og det er på lønnen”.

Esben Hedegaard, museumsleder

daktør på onlinemagasinet Søndag Aften, der følger kultursektoren tæt.

Tom Ahlberg er kritisk over for statens topcentsbesparelser, men øvelsen har ikke været elendig for museerne, mener han.

“Mange kulturinstitutioner har været stivnet på automatisk statsstøtte, men har i de senere år måttet omstille sig til at blive mere dynamiske projektorganisationer og en del af netværkssamfundet. De er blevet tvunget i offensiven, og det har været godt for idérigdommen”, påpeger Tom Ahlberg.

Grønthøsterbesparelserne er imidlertid ved at få balancen til at tippe, så der fx bliver for mange projektansættelser, mener den tidligere kulturborgmester.

“Projekter og drift skal gå hånd i hånd, for der er endnu større krav til museernes opbevarings- og indsamlingsopgave i dag end for 10 år siden, og publikum er vænnet til høj kvalitet. Lige nu er mange små og mellemstore museer ved at udvikle sig til rene opsamlingsstationer for prekariatet, uden at vi rigtigt har diskuteret, om det virkelig er det, der skal være deres vigtigste opgave”, siger Tom Ahlberg.

Projektorganisering er for længst blevet hverdag på Svendborg Museum.

“Lige nu arrangerer vi fx en pop op-udstilling om modstandsfolk fra Skaarup Seminarium. Den bliver etableret i en container, som først skal bugseres hen foran Brugsen i Skaarup og dernæst til Skarø i en måned med nyt indhold. Vi er levende og optimistiske, men det er fandeme på trods”, siger Esben Hedegaard.

Når kulturminister Mette Bock til efteråret præsenterer sit udkast til en ny museumslov, har han derfor tre ønsker:

“En gennemskuelig og logisk fordeling af tilskuddene til de statsanerkendte museer. Et råderum, som kan give plads til nye museumsinitiativer, også selvom det betyder, at andre må lukke - og endelig at omprioriteringsbidraget rent faktisk kommer tilbage til museumsverdenen i en ny form og ikke bare ender som en hovedløs besparelse”. ■

“Vi ved ikke, om vi er her om fem år”

Allerhelst ville formidlingschefen på Danmarks Forsorgsmuseum koncentrere sig om at indsamle og fortælle historier om dem, der ellers aldrig bliver lyttet til. Det er svært i en nedskæringstid.

Trinnene var høje, og trappen stejl op til fattiggårdens port i Svendborg i slutningen af det forrige århundrede og frem til lukningen i 1974.

For enden ventede der de gamle, de forældreløse og tiggerne en indlæggelse, et farvel til alle borgerrettigheder - som at stemme eller gifte sig igen - og en opdeling i værdigt og uværdigt trængende borgere.

Var man heldig, fik man en seng med en rigtig madras. Var man spritter eller prostitueret, måtte man henslæbe årene bag pigtråd med tremmer for vinduerne og tvangsarbejde.

De skæbner fra fortiden, som rulles ud på Danmarks Forsorgsmuseum, resonerer den dag i dag hos både flygtninge, hjemløse, misbrugere og arbejdsløse. Derfor er udstillingerne mere relevante end nogensinde, mener Sarah Smed, historiker fra SDU og stedets formidlingschef igen de seneste ni år.

“Hvordan føles det at gå den tunge gang med hatten i hånden og bede om hjælp, fordi du ikke længe er i stand til at forsørge dig selv? Det sker for mennesker hver eneste dag i Velfærdsdanmark, og det kan ske for dig i morgen. Så hvad er det for en oplevelse, og hvordan hjælper vi bedst mennesker tilbage på sportet? Det er det, vi formidler, når vi fortæller historier om dem, der ellers aldrig bliver lyttet til”, forklarer Sarah Smed.

Er der en historiker til stede?

I de år, hun har arbejdet i Svendborg, er museets økonomi gået fra stram til strammere. I dag er ikke engang basisdriften finansieret.

“Hvis det glipper med tre fondsansøgninger i rap, hænger vi i vandkorpen. Min kollega, som er førende forsker inden for børneforsorg, ved ikke, om der er løn til ham om et halvt år. Det er vanskeligt at være en projektorganisation og samtidig stå med ansvaret for en vigtig national fortælling. Vi skal jo også være systematiske og have det lange lys på i indsamlings- og opbevaringsarbejdet”, påpeger Sarah Smed.

Forsorgsmuseet har systematiseret sit samarbejde med udsatte borgere. Det er bl.a. dem, der viser rundt på den seneste udstilling, som handler om livet på kontanthjælp anno 2018, om ikke at have råd til hverken tandlæge, sund mad eller anden egenomsorg.

“Sundhedsaspektet hos kontanthjælpsmodtagerne er vigtigt at have med i regnestykket, når politikerne skal beslutte, om der skal skæres mere i de offentlige ydelser eller ej. Hver gang partierne diskuterer, hvad der virker i socialpolitik, får jeg lyst til at råbe: Er der en historiker til stede?” siger Sarah Smed.

Der er svære sætningsskader på det imponerende gamle bygningskompleks højt over Svendborgsund, og samlingerne har været ramt af skimmelsvamp.

Normalt er det udsatte borgere, der viser rundt på Danmarks Forsorgsmuseum, forklarer Sarah Smed, her fotografet i baderummet på fattiggården i Svendborg.

Til gengæld er besøgstallet vokset til det dobbelte på fem år, hvor velfærdsstaten er blevet et internationalt brand. Der kommer busser fra hele landet med besøgende, udenlandske forskere, der vil forske i fundamentet for The Danish Welfare Model, og unge fra socialrådgiveruddannelsen på UC Lillebælt.

For Sarah Smed er det en paradoksal tid lige nu:

“Forsorgsmuseet er blevet en internationalt anerkendt institution drevet socioøkonomisk og med fine resultater i forhold til brugerinddragelse og samskabelse med socialt udsatte borgere. Samtidig er vi mere sårbare end nogensinde, og reelt ved vi ikke, om vi er her om fem år”, siger hun. ■

“Hvordan føles det at gå den tunge gang med hatten i hånden og bede om hjælp, fordi du ikke længe er i stand til at forsørge dig selv?”

SAMFUND

FRA GHETTO TIL BLANDET BY – DANSKE OG INTERNATIONALE ERFARINGER MED OMDANNELSE AF UDSATTE BOLIGOMRÅDER

Claus Bech-Danielsen og Marie Stender
Gads Forlag, 2017, 224 sider, 249,95 kr.

I både Danmark og de fleste større byer i den vestlige verden findes de - udsatte boligområder, der er plaget af fysisk nedslidning og sociale problemer, og som er præget af utryghed og fattigdom. I Danmark har man gennem årtier gennemført forskellige former for fysiske og sociale indsatser, uden at det for alvor er lykkedes at ændre udviklingen i områderne. Denne bog sætter fokus på boligområder, hvor nye former for indsatser er bragt i spil, og diskuterer indsatsernes potentialer. Det sker med udgangspunkt i undersøgelser i danske og udenlandske boligområder, hvor omfattende indsatser er blevet gennemført.

Se flere bøger på
magisterbladet.dk

KARRIERE

Kvinde kend dit netværk

Katja Iversen sammen med Lisbeth A. Bille
People's Press, 2018, 200 sider, 249,95 kr.

Mænd er gode til det. Nu skal kvinderne også kunne det! Mange kvinder har svært ved at opbygge og udvikle netværk. Er det generthed, skræk for afvisning eller simpel mangel på øvelse? Katja Iversen, kendt som hoveddamen i Women Deliver-organisationen, der kæmper for pigers og kvinders rettigheder worldwide, mener det sidste. Selv er hun beviset på, at øvelse gør mester, for Katja Iversen er netværksdronning par excellence: Hun lever af det. I bogen deler hun rundhåndet og sjovt ud af sine erfaringer og tips, så det aldrig mere bliver det samme at gå til en reception.

HISTORIE

En sønderjysk rømningsmand i Grønland

Gunnar Solvang
Historisk Samfund for Sønderjylland, 2018, 72 sider, 148 kr.

Dette er historien om den 19-årige Jens Jepsen fra Bylderup ved Tinglev, der i 1915 valgte at krydse Kongeåen for ikke at blive tysk soldat i 1. verdenskrig. Jens' plan var at rejse over til sin bror Hans i Amerika, men på Grundtvigs Højskole i Lyngby bestemte han sig og sejlede til Grønland, hvor han arbejdede tre år i kryolitminen.

Først et halvt år efter verdenskrigens afslutning kunne han i 1919 vende hjem, og igennem mange år drev han den gamle kaptajns-gård Straagaard ved Aabenraa. Gennem breve mellem Jens, hjemmet og bror Hans i Amerika får læserne af bogen et levende indblik i de følelser, tanker og beretninger, som fløj tværs over verdenshavet, mens krigen rasede i Europa.

SKØNLITTERATUR

Ordet på bordet

Niels Davidsen-Nielsen
Ditlev Nielsens Forlag, 2018, 184 sider, 149,95 kr.

“Kære læsere. Hermed sætter jeg punktum - ikke komma - for mine eftertankeklummer”. Sådan indledte Niels Davidsen-Nielsen i fredags sin sidste eftertankeklumme for Kristeligt Dagblad med vanligt glimt i øjet og overskud i sætningerne. Og gennem mere end fem år har han hver anden fredag været fast leverandør af eftertanke efter eftertanke med sin gode humor, hukommelse og sin egen flydende sprogfornemmelse. Fra 2012 til 2017 var Niels Davidsen-Nielsen fast kolumnist ved Kristeligt Dagblad. Alle de klummer, der er trykt i “Ordet på bordet”, har været bragt i denne avis.

KUNST

Søren Martinsen: GIGANTERNE

Helle Brøns (red.)
Sorø Kunstmuseum, 2018, 35 sider, 75 kr.

Bogen er udgivet i forbindelse med udstillingen “Søren Martinsen: GIGANTERNE”, der vises til 2. september 2018. “GIGANTERNE” er en totalinstallation, der med udgangspunkt i Sorøs historie og nutid involverer både video, maleri og skulptur. Værkerne etablerer en kontrast imellem forskellige tider, steder og stemninger, som alle

har forbindelse til byen Sorø. På udstillingen vil de store, monumentale malerier, der dyrker en romantisk, overdreven vision af Sorø-landskaberne, blive spillet ud mod skulpturelle mutationer af de forskellige industribygninger.

PÆDAGOGIK

Skriv opgaver på pædagoguddannelsen

Jakob Matthiesen og Marianne Eskebæk Larsen
Samfundslitteratur, 2018, 222 sider, 229 kr.

Denne bog er skrevet til dig, som går på pædagoguddannelsen. Den handler om at skrive opgaver, uanset hvilket emne du skriver om, og hvor du er i din uddannelse. Det kan være, du lige er startet, er i praktik eller skriver bachelorprojekt. Bogen handler ikke kun om at sætte ord på papir eller skærm, men også om det, der omgiver selve opgaveskrivningen. Den er derfor ikke kun en bog om at skrive, men også en studiemetodisk bog, som på flere måder støtter dig gennem din uddannelse.

UNDERSØGELSE:

Målstyring giver stress

Jo mere man bruger ny målstyring som ledelsesredskab, desto dårligere bliver arbejdsmiljøet, viser undersøgelse. Samtidig øges fokus på kvantitet frem for kvalitet.

I et årti har danske universiteter konkurreret om forskningsmidler på en ny måde: Deres publiceringer giver såkaldte BFI-point, som igen udløser penge fra staten.

Konkurrencen har ifølge en ny videnskabelig undersøgelse fra bogen "En fremmed kommer til byen" be-

tydet markant dårligere arbejdsmiljø på de institutter, hvor BFI har været brugt mest konsekvent som målstyring. Forskningsgruppen bag undersøgelsen har målt stress og tilfredsheden med det psykiske arbejdsmiljø på en skala fra 0-100 på institutterne, fortæller gruppens leder, professor Poul Erik Mouritzen.

"Der er stor forskel på det psykiske arbejdsmiljø, når man sammenligner de steder, der har været mest konsekvente i brugen af BFI som incitament, med dem, der har været mindst konsekvente", siger Poul Erik Mouritzen.

For eksempel har instituttet, der ifølge undersøgelsen har brugt BFI mest, en tilfredshed med det psykiske arbejdsmiljø, der ligger 23 point under instituttet, der har brugt målet mindst, og 13 point højere på følelsen af stress.

BFI, eller den "bibliometriske forskningsindikator", blev indført i 2009 af Folketinget for at øge konkurrencen mellem universiteterne. Publiceringer giver BFI-point, der hvert udløser et tilskud på 15.000 kroner. Antallet af point afhænger blandt andet af, om det er en bog eller en artikel, og hvor anerkendt forlaget eller tidsskriftet er.

Men der er forskel på, hvor konsekvent BFI-mål er blevet brugt på universiteterne. Ifølge undersøgelsen er det blandt andet Det Samfundsvidenskabelige Fakultet på Aalborg Universitet (AAU), der i høj grad har brugt BFI i styringen, og her er effekten på arbejdsmiljøet markant.

Professor Poul Erik Mouritzen har observeret to "søjler" på Aalborg Universitet. Inden for den ene søjle er der ikke fokus på BFI-måltal. Her forsker man på internationalt niveau. Inden for den anden søjle med højt fokus på BFI produceres en masse artikler, som næsten ingen læser.

Dekan på fakultetet Rasmus Antoft fortæller, at de bruger BFI som en del af et pointsystem, der skal sikre forskningsaktivitet. Han anerkender, at det kan have været med til at skabe et dårligere arbejdsmiljø for nogle.

“BFI kan være et ud af mange elementer. Den generelle udvikling på universiteterne og færre penge mener jeg dog snarere har været udslagsgivende. Det er en kompleks problemstilling”, siger han.

Et nyt system på fakultetet er i den forbindelse på vej, fortæller han:

“Vi vil forbedre arbejdsmiljøet gennem en kollektivisering af arbejdsindsatsen og mindre rigide systemer. Vi afskaffer for eksempel et krav om, at man skal optjene BFI-point mindst en gang i løbet af 2 år”.

Kvantitet og kvalitet

Fokus på BFI-point betyder ifølge Poul Erik Mouritzen ikke nødvendigvis, at man får bedre forskning i bytte for det forværrede arbejdsmil-

“Noget af det, vi vil gøre for at forbedre arbejdsmiljøet, er en kollektivisering af arbejdsindsatsen og mindre rigide systemer”.

Rasmus Antoft, dekan

Den videnskabelige undersøgelse af arbejdsmiljøet er offentliggjort i bogen “En fremmed kommer til byen”.

jø. Derimod kommer der et fokus på kvantitet frem for kvalitet og mindre risikovillighed blandt forskerne.

“Hvis der for eksempel er et krav om at opnå 2 BFI-point om året, så sætter du dig ikke til at udøve grundforskning. Det bliver et for langsigtet projekt”, fortæller han.

Poul Erik Mouritzen nævner som eksempel, at han har observeret to “søjler” på AAU.

“Inden for den ene søjle har man institutter, hvor der ikke er et særligt fokus på BFI. Her forsker man på

internationalt niveau og citeres ofte. Inden for den anden søjle har man til gengæld et højt fokus på BFI, og man producerer en masse artikler til mindre tidsskrifter, som næsten ingen læser”, forklarer han.

Dekan Rasmus Antoft kender godt til diskussionen om kvantitet over for kvalitet - en diskussion, de også har haft jævnligt på fakultetet.

“Førhen har incitamenter understøttet mange publikationer, men det har ændret sig. De seneste år har vi haft fokus på at få vores udgivelser med de steder, hvor de bliver læst og skaber faglige diskussioner - BFI skal ikke være afgørende”, fortæller han.

Hvordan meriteringen af dansk forskning fremover bliver, er uafklaret. Et udvalg arbejder for tiden på et nyt system, fortæller Poul Erik Mouritzen.

“Det er ikke nogen nem opgave, de har, så hvad udfaldet bliver, tør jeg ikke sige. Men jeg fornemmer, at BFI er ved at få øksen”, siger han. ■

magisterbladet

797 %

Så meget er antallet af unikke sidevisninger steget på magisterbladet.dk fra 1. kvartal 2015 til første kvartal 2018.

I 1. kvartal 2015 havde magisterbladet.dk 31.125 unikke sidevisninger, mens det tilsvarende tal i 2017 var 277.277.

Læs de daglige nyheder på
MAGISTERBLADET.DK

På besøg i evighedens kammer

Hvad kan Christian IV's skolebog lære Dansk Magisterforenings formand om fællesskab og faglige kampe? Magisterbladet var med på tur, da Camilla Gregersen besøgte Rigsarkivets magistre i et forsøg på at finde frem til, hvad der kendetegner en moderne magister.

Danmarks hukommelse ligger tæt pakket i meterhøje reoler i en anonym betonbygning på en fortravlet vej i København. Udenfor suser byboerne forbi i biler og på cykel, måske på vej til et vigtigt møde om få minutter. Indenfor er tempoet anderledes tålmodigt. Her arbejder man med evigheden for sigte.

“Det er nationens kerneidentitet, vi håndterer, hele Danmarks hukommelse. Det er vores fornemteste opgave at sørge for, at nutiden kan lære af fortiden, men også at vi om 100 og 200 år kan se tilbage og huske, hvad der er kommet før. Det er noget, mange tager for givet, men det er ikke en selvfølge. Hvert og et af de millioner dokumenter, vi indsamler, er unikt. Det findes ingen andre steder”, siger arkivaren Mette Andersson og kigger på Camilla Gregersen på stolen ved siden af.

DM-formanden er på besøg i Rigsarkivet, en arbejdsplads bestående primært af historikere og it-folk. Det er en del af en større tur, hvor hun frem til september rejser rundt på

40 arbejdsbesøg for at opleve på første hånd, hvad medlemmerne laver til hverdag.

Nu sidder de så der med kaffen i koppen og en snasket kanelsnegl på bordet i et lille mødelokale på en lang gang. Duften af kanel blander sig med lugten af gulnet papir. Reolerne er fyldt med årbøger fra 1800-tallet.

“Det er egentlig utroligt, at Rigsarkivet ikke er undtaget fra de årlige besparelser i omprioriteringsbidraget. Det er så central en funktion

Arkivar Mette Andersson har fundet en bog skrevet på volapük, et sprog opfundet af den katolske præst Johann Martin Schleyer i slutningen af 1800-tallet. Den kan måske bruges til en udstilling.

“Det er godt med nogen, der tør råbe højt. Ellers kan politikerne let bilde sig ind, at det slet ikke gør noget. At de bare kan skære mere”, siger Camilla Gregersen på sit besøg i Rigsarkivet.

i vores samfund”, siger Camilla Gregersen så.

Hun rammer et ømt punkt. Rigsarkivet har gennem de seneste år skåret bygninger fra, forkortet åbningstider og været gennem flere fyringsrunder.

“Omprioriteringsbidraget er problematisk. Man får det til at lyde, som om der før var folk, som bare krydrede røv og derfor sagtens kunne skæres fra. Men det er kerneopgaver, der fjernes. Vi arbejder for evigheden, så det er klart, at man ikke kan se nogen umiddelbar økonomisk effekt af det. Men det kan man om 10, 20, 100 år. Det er den lange hale, man æder af”, siger Mette Andersson, der også er TR.

“Det er derfor, det er vigtigt at have nogen, der tør råbe højt. Ellers kan politikerne let bilde sig ind, at det slet ikke gør noget. At de bare kan skære mere”, svarer Camilla Gregersen.

14 graders nationalhukommelse

Camilla Gregersen bliver ført ned ad Rigsarkivets gange og ind ad en slusedør til et stort, tomt rum.

“Vi er allernådigst blev lukket herind”, griner Mette Andersson.

Det er en joke og så alligevel ikke. De er på vej ind i et af Danmarks bedst beskyttede lagerhaller.

Døren lukker bag dem, og efter en kort ventetid åbner en anden. Pludselig står de i en anden verden, en enorm lagerhal, hvor brune kasser bliver kørt rundt i store metalbure, og metalblå reoler rækker 12 meter op i vejret. Temperaturen holdes præcis på 14 grader, mens luftfugtigheden aldrig må overstige 55 procent. Det er vigtigt, hvis de gamle papirer ikke skal rådne op med årene.

“Åh, hvor er det her sindssygt”, siger Camilla Gregersen. Hun skal selv løftes op til toppen af en reol om lidt, en del af turen.

“Ja, da jeg blev ansat for 17 år siden, var det meste papirarkiver som meget af det her. Nu er alle arkivalier jo skabt på computer og digitalt lagret”, bemærker en kollega, arkivar og seniorforsker Christian Larsen. Hans jobtitel har altid været den samme; det har jobindholdet ikke.

“Arbejder I også stadig her om 10-20 år?” spørger Camilla Gregersen. Ancienniteten blandt Rigsarkivets ansatte er over 10 år i gennemsnit.

“Ja”, svarer Mette Andersson, “hvis vi får lov”.

Kongens kragetæer

Mette, Christian og Camilla cykler videre til Rigsarkivets læsesal, der ligger over for Christiansborg i bygningen, der før var Det Kongelige Kunstskammer - bedre kendt som stedet, hvorfra Guldhornene blev stjålet. De går under de hvide hvælvinger og krydser den stille læsesal, hvor især studerende og slægtsforskere fordyber sig i fortiden.

“Det giver helt konkret perspektiv at finde ud af, hvad farfar foretog

sig under besættelsen, hvor oldemor fik arbejde, da hun rullede ind med 4-toget i 1920'erne, eller at finde ti tiptipolder, der kæmpede for fædrelandet i 1864”, hvisker Mette Andersson og viser Camilla Gregersen ind i arkivet bagved.

“Er du til gamle skolebøger eller historiske lovdokumenter?” spørger hun og møver sig ind mellem to hylder.

“Har du ikke noget med ligestilling?” griner Camilla Gregersen, der i en montre lige har nærstuderet en protokol med eksamensresultater fra 1877 for Danmarks første kvindelige student, Nielsine Nielsen og frk. Glerup.

Mette Andersson kommer ud igen med en rød boks. Indeni ligger Christian IV's skrivebog fra slutningen af 1500-tallet bundet ind i endnu ældre pergament. Camilla Gregersen får lov til at læse den unge konges kragetæer, der med gotisk skrift gengiver passager fra bibelen og Machiavelli.

Bagefter bliver bogen lagt tilbage på plads med en ordentlig arkivknude. Og hvem ved, måske kunne Camilla Gregersens egne kragetæer en dag gøre kongens ord selskab i Rigsarkivet?

“Jeg skrev ud til hele AC-klubben, om de havde noget at sige til dig, og det eneste, jeg hørte, var: Kan du ikke spørge, om vi må få Dansk Magisterforenings arkiver?” fortæller Mette Andersson.

“Intet om arbejdsmiljø eller noget som helst. De vil bare have arkiverne, og det siger i virkeligheden meget om, hvem vi er”, griner hun.

Det er netop den slags viden, Camilla Gregersen er på jagt efter.

“Grunden til, at jeg gennemfører denne her turné, er, at jeg tit bliver spurgt: Hvad laver jeres medlemmer egentlig? Og det er bare så utroligt svært at sætte på formel, for I laver så meget forskelligt”, forklarer Camilla Gregersen.

“Du har folk i gummistøvler, og du har folk i slips”, siger Mette Andersson.

“Præcis. Og det er vigtigt for mig at se, hvor I er forskellige, så vi kan varetage alle nuancerne i jeres arbejde. Men også for at finde alle de områder, hvor I er fælles, alt det, der samler DM'erne”, svarer Camilla Gregersen, “for vi er stærkest, når vi står sammen”. ■

Arkivar Mette Andersson har udsigt til Christiansborg fra sit skrivebord.

Rigsarkivet indeholder fem mio. arkivpakker og 150 terabyte originalt kildemateriale. De ældste kilder er fra starten af 1000-tallet.

DM's formand, Camilla Gregersen, undersøger en udstilling om ligestilling. En af Rigsarkivets vigtigste opgaver er formidling.

Rigsarkivets læsesale får over tre mio. besøg om året.

Christian IV's skrivebog fra slutningen af 1500-tallet inspicerer.

FORMANDENS ARBEJDSPLADS-BESØG

DM's formand, Camilla Gregersen, er i gang med at rejse Danmark rundt for at besøge DM's medlemmer på deres arbejdspladser. På magisterbladet.dk deler Camilla Gregersen løbende de oplevelser, erfaringer og idéer, som møder hende på arbejdspladserne.

BLIV EKSPERT I SOCIALE MEDIER

I efteråret udbyder vi blandt andet disse 4 kurser:

GIV DIN VIDEO DET DIGITALE LIV, DEN FORTJENER

Undervisere:
Lasse Olesen

Hvad hjælper det, at dit budskab er nok så velresearchet og vigtigt, hvis det ikke bliver set? Tag med ind i maskinrummet hos TV2 ZULU og hør, hvad der virker og ikke virker, og hvordan indhold kan skille sig ud online.

Start 13/09 | København

I SAMSPIL MED BRUGERNE

Underviser: Peter From, Christian Schwarz Lausten og Teddy Paris Jr.

Lær at bruge de sociale medier til det, de egentlig var tiltænkt: At udvikle en tydeligere social dimension i den kommunikation, vi har med hinanden. Fra enetale til dialog. Fra kanal til community.

Start 27/09 | København |

DIPLOM

PROFESSIONEL PROFIL I SOCIALE MEDIER

Underviser: Kristian Strøbech og Trine Nebel

Det er her, du begynder, når målet er at skabe værdi med sociale medier – personligt og på jobbet. Du får redskaber til at opbygge en tydeligt tegnet personlig profil og lærer at indrette dine profiler med klare afgrænsninger til privatlivet.

Start 10/10 | København |

DIPLOM

SOCIALE MEDIER I STRATEGI OG KOMMUNIKATION

Underviser:
Katrine Emme Thielke

Bliv virksomhedens ekspert i sociale medier og lær hvordan du gør dem til en aktiv del af jeres strategi. Når du er færdig med kurset, har du formuleret en levedygtig social medie strategi.

Start 25/10 | København |

DIPLOM

Se også efterårets kurser inden for
**BRANDING OG OMDØMME, SKRIVEHÅNDVÆRK OG RETORIK,
LEDELSE OG UDVIKLING, GRAFISK OG VISUEL FORMIDLING, FOTO, VIDEO,
LYD, SOCIALE MEDIER, DIGITALT OG SAMFUND** på dmjx.dk/katalog.

TOPCHEFER:

Udflytninger er meningsløse

En undersøgelse af de statslige udflytninger af arbejdspladser tog en overraskende drejning. Selv topembedsmænd oplever, at projektet er formålsløst.

Under regeringens ministre og deres nærmeste medarbejdere, departementscheferne, findes et lag af styrelseschefer, der under skyldig hensyntagen til embedsmandsdyder loyalt gennemfører regeringens politik på deres fagområder.

Sådan lyder den officielle udlægning af topembedsmændenes rolle, når politiske beslutninger skal realiseres.

En ny undersøgelse af VLAK-regeringens Bedre balance II viser imidlertid, at loyaliteten også har en psykologisk dimension, hvis betydning er ringe belyst.

For ikke bare må regeringen leve med, at udflytningerne har skabt frustrationer hos størstedelen af de 3.900 medarbejdere, hvis arbejdspladser er ramt.

Også hos de chefer og direktører for de styrelser, råd og nævn, der skal bære flytteprojektet igennem, har udflytningerne i udpræget grad skabt mismod og afmagt.

Det fremgår af en ny rapport udformet af konsulenthuset Lundmann. Rapporten med titlen "Bedre balance? Meningsløshed, kamp,

involvering og rekruttering" bygger blandt andet på interview med syv styrelseschefer, der er i gang med en udflytning.

Ifølge interviewene blev lederne ikke inddraget i beslutningsprocessen, og da de udpegede arbejdspladser endelig fik besked i januar, kunne direktørerne ikke få svar på helt basale spørgsmål eller praktiske retningslinjer for de ramte medarbejdere.

Det fortæller ph.d. og cand.psych. Lars Lundmann, der medvirkede til interviewene, to måneder efter at Bedre balance II var offentliggjort.

"Vi blev ret overraskede, for vi havde på forhånd regnet med, at in-

"Vi blev ret overraskede, for vi havde på forhånd regnet med, at interviewene skulle handle om rekrutteringsstrategier og fastholdelse af medarbejdere. I stedet for mødte vi nogle chefer, der sad med en følelse af meningsløshed".

Lars Lundmann, ph.d., cand.psych. og direktør i konsulenthuset Lundmann

Mere end 5.000 statslige arbejdspladser har regeringen valgt at flytte til provinsen. Det har ifølge regeringens egne beregninger kostet 387.000 kr. per arbejdsplads.

interviewene skulle handle om rekrutteringsstrategier og fastholdelse af medarbejdere. I stedet for mødte vi nogle chefer, der sad med en følelse af meningsløshed".

Meningsløsheden handlede ikke blot om, at de selv havde udsigt til en forflytning til provinsen. Mere grundlæggende handlede det om selve udflytningens berettigelse.

"De kunne ikke få nogen oppe i systemet - altså departementschefer og ministre - til at tage ansvar for udflytningerne eller afgive svar på såvel strategiske som praktiske spørgsmål. Og derfor kunne de heller ikke formidle nogen mening videre til deres medarbejdere, og det oplever de som enormt frustrerende", forklarer Lars Lundmann.

Frem for at træde rundt i den dårligt planlagte og kommunikerede proces forsøger rapporten at tegne fremadrettede perspektiver: Hvad sker der, når topchefer ikke inddrages i eller tages med på råd, og hvorfor man i de besluttede led bør gøre sig store bestræbelser for at rette op på dette, hvis nye udflytninger en dag bliver aktuelle.

“En udflytning er en strategisk beslutning, og derfor bør direktørerne per definition være involveret. For de kan selvfølgelig være med til at kvalificere udflytningen fagligt. Og når det som her så ikke er tilfældet, er det nærliggende for dem at trække deres eget engagement, hvilket er meget skadeligt, for de skal jo ligesom stå på kommandobroen og holde gejsten oppe”, fortæller Lars Lundmann.

Hvis ledelsen tværtimod forlader den synkende skude, konkret eller mentalt, ja, hvem skal så skabe ny mening for organisationer, der måske endog står til at miste størstedelen af deres medarbejdere?

I den forstand har man fra politisk hold ignoreret, at udflytningen ikke bare er en fysisk omplacering, der nødvendigvis gør ondt. For orga-

nisationerne skal også føres videre eller måske endda bygges op på ny.

“Uanset hvad der skal ske, har det stor betydning, om man kan trække på de ansatte - og chefernes loyalitet om ikke andet i en overgangsfase. Deres faglighed og engagement skaber jo langt bedre betingelser for at tilpasse organisationen og fx rette op på uheldigheder, som normalt er svære at påvirke”, siger Lars Lundmann. ■

**Ph.d. og cand.psych.
Lars Lundmann har interviewet en række offentlige chefer om udflytning: “De kunne ikke få nogen oppe i systemet – altså departementschefer og ministre – til at tage ansvar for udflytningerne eller afgive svar på såvel strategiske som praktiske spørgsmål”.**

“BEDRE BALANCE?”

På baggrund af interview med syv topchefer for de udflyttede nævn, råd og styrelser afdækker rapporten “Bedre balance?” konsekvenser og muligheder for de statslige styrelser og organisationer i forbindelse med udflytninger. Konsulenthuset Lundmann har på eget initiativ gennemført undersøgelsen. Blandt konklusionerne er:

- “Meningsløshed” har fra starten været den dominerende følelse hos cheferne i de ramte styrelser, råd og nævn. De har ikke kunnet trække på viden og støtte fra deres overordnede, hvilket igen har vanskeliggjort deres egen motivation og arbejde for at fastholde medarbejdere.
- Meningsløsheden og de manglende svar kan i sig selv være med til at få cheferne til at føle lede og trang til at “forlade den synkende skude”.
- Det er de øverste chefer i de ramte styrelser, råd og nævn, der står med ansvaret – og muligheden – for at videreføre organisationerne. Men deres oplevelse af mening spiller ind på deres lyst til at arbejde for processen.
- Inddragelse er ekstremt vigtigt og påvirker muligheden for at “få medarbejderne med”. Om ikke andet i en overgangsfase, hvor nye medarbejdere skal læres op. Hvis medarbejderne bare smutter, er der ingen til at lære op.
- Udflytningerne skaber også muligheder. Når ingen ved, hvad der er op og ned, har lederne optimale muligheder for at komme på banen og forhandle bedre vilkår for organisationen og medarbejderne. Irriterende opgaver kan måske skaffes af vejen, ligesom nye opgaver kan prioriteres.
- Når gamle traditioner og bureaukrati brydes ned, opstår muligheden for at starte forfra med arbejdsprocesserne.
- Frygt for rekruttering af nye medarbejdere kan bygge på falske præmisser. Den gode medarbejder er ikke noget, man går ud og finder. Den gode medarbejder er noget, man bliver. Derfor kan man slække på kompetencekravene, hvis man er god til at tage imod og integrere nye medarbejdere.

Humanioras gyldne øjeblik er lige nu

Humaniora skal rykke ud og løse de store samfundsskabte kriser. Men det kræver, at de humanistiske forskere kravler ned fra elfenbenstårnet og kommer med konkrete løsningsforslag, mener David Budtz Pedersen, som leder en tværfaglig forskningsgruppe, der er i gang med at kortlægge humanioras gennemslagskraft i samfundet.

Vil man forstå, hvordan kunstig intelligens, robotteknologi og forandring af den genetiske arvmasse sætter pres på vores menneskebil leder eller endda fører til en helt ny menneskeopfattelse, er man først nødt til at forstå, hvordan teknologi bliver skabt, påvirket og brugt af mennesker. Derfor er humaniora nødt til at blande sig i kampen om at bestemme fremtidens samfund på niveau med andre discipliner.

Det mener David Budtz Pedersen, professor mso, Institut for Kommunikation og Psykologi, Aalborg Universitet i København og leder af en tværfaglig forskningsgruppe, som er i gang med at kortlægge humanioras samfundsroller.

Han mener ikke, at humaniora kan løse problemerne alene, men at humaniora sidder med nøglerne til at løse dem sammen med naturvidenskaben og samfundsvidenskaben.

“For humaniora handler ikke kun om at skabe forståelse. Det handler i lige så høj grad om at deltage”, siger David Budtz Pedersen, som har redigeret bogen ”Kampen om mennesket”, der er det første hovedresultat af forskningsprojektet ”Mapping the Public Value of Humanities”.

Humaniora skal udtænke løsninger

Mennesket står i centrum for de store samfundsskabte kriser. Uanset om vi taler om klimakrisen, terrorkrisen eller tillidskrisen, er mennesket både en medvirkende årsag og derfor også den eneste løsning.

Og eftersom humaniora i bred forstand handler om menneske, kultur og samfund, er det den humanistiske forskning, der kan hjælpe os til bedre at forstå, fortolke og udnytte den udvikling, som vores samfund gennemgår. Dermed er det også humanistiske forskere og studerende, som skal være med til at udtænke løsninger på de store menneskeskabte udfordringer i samfundet.

“Humaniora kan guide samfundet til en mere oplyst og balanceret debat”, siger David Budtz Pedersen og peger på den teknologiske udvikling som et eksempel, hvor humaniora skal tage stafetten og blande sig.

“Vi er som samfund ekstremt forelskede i teknologi og tror fx, at kunstig intelligens nærmest har sit eget liv. Men vi skal træde nogle skridt tilbage og kigge på præmisserne for teknologien. Vi skal bruge vores værdier, tradition og kognition til at beslutte, hvilke teknologier vi ønsker, i stedet for at lade teknologien be-

“Vi er som samfund ekstremt forelskede i teknologi og tror fx, at kunstig intelligens nærmest har sit eget liv. Men vi skal træde nogle skridt tilbage”, siger David Budtz Pedersen, som har redigeret bogen “Kampen om mennesket”.

stemme over os”, siger David Budtz Pedersen, som har redigeret bogen “Kampen om mennesket”.

Kampen om værdierne

Bogen identificerer otte forskellige mennesketyper eller menneskebilleder, som forskerne kalder det, og David Budtz Pedersen fortæller, at bogens grundlæggende hypotese er, at humaniora bidrager til en systema-

tisk forståelse af, hvad det vil sige at være menneske.

“For uanset om vi diskuterer flygtninge, køn, sociale medier eller dagpengereformer, ligger der et skjult menneskesyn under”, siger han.

Når Inger Støjberg taler om flygtninge som velfærdsflygtninge, der kommer til Danmark for egen vindings skyld, anvender hun et bestemt menneskebillede - det økonomiske menneske, Homo economicus, der altid fokuserer på at optimere sin velfærd.

Vores politiske holdning til flygtninge afhænger af, hvilket menneskebillede vi abonnerer på. Hvis man ser flygtninge som universelle retssubjekter med ukrænkelige rettigheder, tilhører man menneskebilledet Homo humanitatis. Ser man flygtninge som små brudstykker af en fremmed kultur, der ankommer til vores land, er man nok mest beslægtet med Homo socius, der sætter kultur over biologi og økonomi.

“Menneskebilleder kan på den måde mobiliseres politisk og er ofte med til at strukturere debatten og det politiske liv, selvom vi ikke altid er klar over, at der foregår en kamp om at definere, hvordan mennesker er og bør være”, siger David Budtz Pedersen, som er ph.d. i filosofi.

“Kampen står mellem de rivaliserende menneskebilleder og udspiller sig som ideologi, politik og videnskab. Den handler om at påvirke mennesker til at tænke om sig selv og sine medmennesker på en bestemt måde”, hedder det i bogen, som David Budtz Pedersen har redigeret sammen med professor Frederik Stjernfelt og professor emeritus Finn Collin, som begge to er med i forskningsgruppen.

Humaniora kan skabe balance

Forskerne mener, at menneskebilledet Homo economicus, som er udtryk for det økonomisk-egoistiske menneske, har været fremtrædende de sidste 20 år, og de advarer imod, at et enkelt menneskebillede får lov til at dominere.

“Der ligger en grundlæggende fascination i enhver universalisme. Men det betyder, at man ofte kun ser det, man selv er tilhænger af. Det handler om, at man typisk ikke kan se bjælken i sit eget øje”, siger David Budtz

Pedersen, som mener, at det ligger iboende i enhver videnskab at ville udbrede sit menneskesyn til andre.

“Men intet menneskebillede kan stå alene. Vi kan se, hvordan kritikken af Homo economicus har været tiltagende den sidste tid. Mange borgere ser til, hvordan teknokratiske regeringer med deres regnemodeller og løfter om økonomisk vækst ikke er i stand til at skabe bedre livsvilkår”, siger David Budtz Pedersen, som påpeger, at den teknologiske globalisering, der var båret af forestillingen om Homo economicus, ikke har fået alle med.

“Humaniora kan guide samfundet til en mere oplyst og balanceret debat”.

David Budtz Pedersen, professor

“Kampen om mennesket” identificerer otte forskellige mennesketyper. Bogens hypotese er, at humaniora bidrager til en forståelse af, hvad det vil sige at være menneske.

“Og nu er dele af befolkningen blevet aktive i kampen imod myndigheder, medier, eksperter og virksomheder, der anklages for kun at fremme deres egne interesser i stedet for samfundets interesser. Folk får stress. Andre er angst over for presset på arbejdsmarkedet eller truslerne mod det nationale kulturfællesskab og så videre”, siger David Budtz Pedersen og mener, at den humanistiske forskning kan skabe balance mellem de forskellige menneskesyn.

“Humanister er nogle gange selv de værste i fløjkrigene mellem menneskesyn. Men når vi tager det lange lys på og kigger ud over den humanistiske idehistorie, ser vi en flerhed af menneskeopfattelser. Det er de humanistiske forskeres opgave at sørge for, at ét menneskebillede ikke kommer til at dominere for meget. Her har forskere og studerende meget at byde ind med”, siger David Budtz Pedersen. ■

Kræftens Bekæmpelses Psykosociale Forskningsudvalg

Støtte til forskning i psykosociale aspekter ved kræft

Kræftens Bekæmpelses Psykosociale Forskningsudvalg (KBPF) indkalder ansøgninger om støtte til psykosociale kræftforskningsprojekter. Ansøgninger inden for alle forskningstraditioner er velkomne.

Forskningsprojektet, der ønskes støtte til, skal have et veldefineret psykosocialt indhold i relation til kræftforløb i bred forstand. Det skal tilstræbes, at der inddrages kræftpatienter i projektets tilblivelse og udformning, og der ønskes en detaljeret beskrivelse af, hvordan de inddrages. Desuden skal patientperspektivet vægtes, såfremt det vurderes relevant i projektansøgningen. Projekter der omfatter det nære sundhedsvæsen, herunder de mange forskellige aktører og sociale felter der indgår i kræftforløb, vil blive prioriteret.

Projektet vurderes på den ene side på videnskabelig kvalitet, nytænkning og gennemførlighed og på den anden side på 'psykosocial kræftrelevans' og patientperspektiv, hvilket indebærer en vurdering af

1. Genstandsområde: I hvor høj grad projektet beskæftiger sig med psykologiske, eksistentielle, sociale, kulturelle, økonomiske og organisatoriske aspekter af kræftforløb.
2. Forskningsmetode: I hvor høj grad projektet tager udgangspunkt i socialvidenskabelige, humanistiske og tværvideenskabelige forskningstraditioner og metoder i belystningen af genstandsområdet
3. Anvendelsesperspektiv: I hvor høj grad projektet åbner interessante muligheder for - på kortere og længere sigt - udvikling af praksis i håndteringen af psykosociale aspekter af kræftforløb, og i hvor høj grad det kan få en positiv indflydelse på patienternes kræftforløb.

Der kan søges støtte til projektudgifter, forbedringsstipendier og skolarstipendier.

Se det fulde opslag på vores hjemmeside: www.cancer.dk/bevilling.

Kræftens Bekæmpelse
Bevillingsektionen

6 gode råd

Sådan får du job i små og mellemstore virksomheder

Der er 700.000 job i små og mellemstore virksomheder. Alligevel fylder de sjældent i akademikernes bevidsthed, når de søger job, og det medfører spildte muligheder. Her er seks gode råd til, hvad du skal gøre for at få job i en mindre virksomhed.

SKAB OVERBLIK

Vil du optimere dine chancer for at få job, kan det være en god ide at rette dit blik mod de små og mellemstore virksomheder. De fleste akademikere fokuserer ofte på de store, kendte virksomheder, men det kan godt betale sig at være opmærksom på de mindre virksomheder, for det er her – lidt firkanteret sagt – at der er job. Eller fortalt med tal: Der findes 288.000 små og mellemstore virksomheder i Danmark med under 100 ansatte, som tilsammen beskæftiger over 700.000 mennesker. Og netop fordi der findes så mange mindre virksomheder, gælder det i første omgang om at få overblik over, hvilke firmaer der er interessante for dig. Lav derfor en liste med 50 virksomheder, som du efter grundig research koger ned til 10 virksomheder, som du i første omgang kan kontakte. Din liste kan tage udgangspunkt i kendskab til en bestemt branche, i geografisk placering eller måske din interesse for biomedicin, turisme eller softwareudvikling.

2

SKAB DIN EGEN STILLING

Når du søger job i små og mellemstore virksomheder, skal du bruge en anden strategi, end når du søger job i store virksomheder. Groft sagt kan man sige, at din rolle her er at være jobmager frem for jobtager. Hvor du i de store virksomheder kan finde stillingsopslag med konkrete arbejdsopgaver, som er defineret ud fra virksomhedens behov, skal du i særligt de små virksomheder ikke regne med, at der bliver slået en stilling op. Din opgave er derfor selv at skabe et job i virksomheden. Ofte vil små virksomheder have mange udækkede behov – behov som de måske ikke engang selv er klar over, at de har. Og det er her, du som akademiker har en chance for at skabe dit eget job, hvis du analyserer dig frem til, hvilke tiltag man kan gøre for at styrke virksomheden.

SPÅNDENDE!

3

BRUG DINE ANALYTISKE EVNER

Og hvordan er det så lige, du finder ud af, hvad virksomheden har brug for? Det gør du ved at bruge dine analytiske evner. Som akademiker – uanset om din baggrund er humanistisk, samfundsvidenskabelig eller naturvidenskabelig – er din helt store styrke, at du er trænet i at være systematisk, skabe struktur og have overblik over komplicerede processer og opgaver. Og lige præcis den evne kan være rigtig brugbar for især mange små virksomheder. Betragt de virksomheder, der er på din virksomhedsliste, som en case. Gå til opgaven, som du ville gøre med enhver anden opgave, og spørg dig selv: Hvordan kan jeg med mine kompetencer skabe merværdi for det her firma?

6 gode råd

Sådan får du job i små og mellemstore virksomheder

4

FORESLÅ ET KAFFEMØDE

Når du har styr på din liste med virksomheder, der har din interesse, og har analyseret dig frem til, hvad du tror, du kan hjælpe virksomheden med at optimere, så tag kontakt til et par af virksomhederne og foreslå et uforpligtende kaffemøde med chefen. Fordelen ved at kontakte de små og mellemstore virksomheder er, at du ofte kan komme til at tale direkte med chefen eller den øverste ledelse. Det er vigtigt, at du betragter kaffemødet som et salgsmøde og din arbejdskraft som din vare. Din mission med mødet er at fortælle på en ydmyg og interessevækkende måde, hvordan du konkret kan gøre en forskel i virksomheden. Vid, at særligt små virksomheder ikke tænker i kompetencer, men i konkrete arbejdsopgaver. Derfor skal du omsætte det, du kan, til opgaver, der er værdifulde for virksomheden. Hvis du taler med en virksomhed med mange tyske kunder, så er det ikke nok at sige, at du er ekspert i tysk grammatik. Læg i stedet vægt på, at du for eksempel kan tale med de tyske kunder, når virksomheden er på messe.

6

KLØ PÅ

For nogle kan det virke en kende uoverkommeligt at få overblik over det store, brogede landskab, som udgør små og mellemstore virksomheder. Men lad dig ikke slå ud. De fleste skal banke på mange døre, inden en af dem åbner sig. Og selvom det kræver tid og hårdt arbejde at overbevise en mindre virksomhed om, at du er den rette kandidat til at hjælpe virksomheden med at realisere sine visioner, så husk, at der er meget at vinde ved at få et arbejde i de små og mellemstore virksomheder: Gør du dit arbejde godt, kan du nemlig lynhurtigt få mulighed for at sætte dit præg på virksomheden, være en del af beslutningsprocesserne og komme til at arbejde tæt sammen med ledelsen – på en helt anden måde, end det er muligt i de store virksomheder.

5

BRUG DIT NETVÆRK

Dit netværk kan være afgørende, når du søger job i små og mellemstore virksomheder. Brug det, men brug det rigtigt. Mange tror fejlagtigt, at man bruger sine netværkskontakter til direkte at få job. Og det ville også være dejligt, hvis det var sådan, det fungerede. Men langt de færreste er så heldige at have et netværk, der består af mennesker med ansættelseskompetencer. Til gengæld kender stort set alle nogen, som kan give viden og brugbar erfaring videre. Og netop viden om, hvordan små og mellemstore virksomheder fungerer, er afgørende for dig. Kortlæg derfor dit netværk, og find ud af, hvem der arbejder i en lille eller mellemstor virksomhed. Det kan være, at en af dine gamle gymnasievenner eller en fra sportsklubben arbejder i en branche, som det giver mening for dig at udforske. Eller måske bor din svigerfamilie i en bestemt del af landet, hvor du kan se dig selv flytte til. Sæt dig det mål, at den virksomhed, som du kan få kontakt til gennem dit netværk, bliver en del af dit netværk. Sørg for, at de lærer dig at kende for det, du kan. Det kan være, at du kan løse en mindre opgave for dem, eller at du kan få en virksomhedspraktik hos dem.

Kilder: Trein Møller, karriererådgiver, Dansk Magisterforening og Jakob Brandt, vicedirektør i SMVDanmark - det nye Håndværksråd, som er en interesseorganisation, der repræsenterer 18.000 små og mellemstore virksomheder.

VEDHOLDENDE INDSATS STYRKER LIGESTILLINGEN PÅ UNIVERSITETERNE

Bente Rosenbeck, professor emerita

Af Magisterbladet nr. 03, 2018, som omtaler "Mænd og kvinder på de danske universiteter - Danmarks talentbarometer", fremgik det, at mænd har størst succes med at søge forskningsmidler. Ifølge formanden for Danmarks Frie Forskningsfond Peter Munk Christiansen er bestyrelsen i gang med "at overveje, om den skal revidere sin ligestillingspolitik". Og det ville være en god ide.

Rådets ligestillingspolitik er fra 2013, og det fremgår ikke, om der er foretaget en evaluering. Dengang blev det konkluderet, at kvinders succesrate svarede til mænds. Det må være en enlig svale, for den var det ikke før og er det således heller ikke i 2015 eller i 2016 ifølge "Årsrapport 2016". "Pilotevaluering af Sapere Aude"

"Nu må ligestillingspolitikken skærpes".

fra marts 2018 viser også, at kønsfordelingen er temmelig ulige. Det fremgår, at der blandt ansøgerne var 29 % kvinder og blandt modtagerne 24 %. Mens der blandt ansøgerne var 71 % mænd og blandt modtagerne var 76 %. Kønsfordelingen er samlet set mere skæv end den overordnede fordeling i dansk forskning på lektor-niveau (som er på ca. 31 % kvinder). Nu må ligestillingspolitikken skærpes.

Her vil jeg henlede opmærksomheden på rapporten "Et internationalt perspektiv på køns- og ligestillingsudfordringer i forskningen" udarbejdet af Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd, som Jens Oddershede stod i spidsen for. Rapporten udkom efter regeringsskiftet i 2015 og nåede ikke længere end til ministeriets hjemmeside. Men derfor kan den vel godt være til inspiration. Rapporten blev lanceret under overskriften: "Vi kan anvende udenlandske erfaringer, hvis vi vil øge ligestillingen i forskning".

Schweiz, Østrig og Holland har haft programmer, der har varet 10 til 15 år. I Østrig steg andelen af kvindelige professorer med 7,9 procentpoint fra 9,5 % til 17,4 % mellem 2002 og 2010, mens stigningen i Danmark i samme periode lå på 4,7 procentpoint.

Til sammenligning hermed har Danmark kun haft enkeltstående programmer, hvis betydning ikke har kunnet aflæses i statistikken, men som har givet meget larm i pressen (Freja i 1998 og Ydun i 2014). Finland har i mindre grad haft særlige initiativer, men man har her haft en ligestillingspolitik med måltal rettet mod forskning siden 1980'erne, og det har givet resultater. Andelen af kvinder på lektorniveau i Finland er på 48 % mod 31 % i Danmark.

Ifølge rapporten sker ændringer, når der er fokus fra centralt hold, men det er samtidig nødvendigt, at disse tiltag er forankrede på de enkelte institutioner. Såvel rådets rapport som den internationale analyse kan bidrage med nye ideer, men kan også indirekte give et fingerpeg om, hvad der er problemet i Danmark. Først og fremmest er de gode resultater i flere af disse lande fremkommet ved, at man har haft langvarige programmer. Konklusionen er, at "det ikke er tilstrækkeligt med enkeltstående indsatser i ny og næ". Vi venter spændt implementeringen af "Danmarks talentbarometer", der som noget nyt har udarbejdet et "karriereindeks".

Jeg har skrevet en kommentar til talentbarometeret, som kan læses her <http://koensforskning.soc.ku.dk/nyheder/maend-og-kvinder-paa-de-danske-universiteter/>

Henrik Halkier er dekan ved Det Humanistiske Fakultet på Aalborg Universitet, dr.phil. og professor i regional- og turismestudier.

JA, VI HAR ET ANSVAR FOR DE UNGES TRIVSEL

Der skal gøres mere for de studerendes trivsel på de videregående uddannelser, skriver Henrik Halkier, dekan på Det Humanistiske Fakultet på Aalborg Universitet.

Henrik Halkier

Den seneste tid har både politikere, fagfolk, forældre og unge selv sat fokus på de unges trivsel.

Knap 49 pct. af de unge, der deltog i Dansk Magisterforenings seneste studielivsundersøgelse, gav udtryk for, at de inden for den seneste måned ofte eller meget ofte havde følt sig nervøse eller stressede. Og værst ser det ud til, at unge kvinder mellem 16 og 24 år har det. 40,5 pct. af dem svarede i "Den Nationale Sundhedsprofil 2017", at de har et højt stressniveau.

"Jeg tror, at det vigtige er, at vi ikke ignorerer problemerne, og at vi ikke gør dem til den enkelte studerendes eget ansvar".

Det er uhørt høje tal, og advarselslamperne bør derfor blinke. På den baggrund er jeg ikke i tvivl om, at vi ser en udvikling, vi som samfund må tage alvorligt.

De studerende skal trives både fagligt og socialt. På landets universiteter kan vi selvfølgelig ikke alene ændre denne udvikling, men vi kan forsøge at bidrage til løsningen. Jeg er ikke i tvivl om, at det nuværende fokus på individualisering er med til at understøtte den dårlige trivsel hos de unge.

Jeg vil i stedet foreslå, at vi styrker opmærksomheden på den sociale og faglige inklusion af de studerende på landets uddannelsesinstitutioner.

På Det Humanistiske Fakultet på AAU har vi derfor det sidste år haft et pilotprojekt.

En af aktiviteterne går i den forbindelse ud på at bruge ældre studerende som teamcoaches for nye studerende, når de skal samarbejde i projektgrupper. Her er det teamcoaches opgave at få sat fokus på de udfordringer, individer har med at arbejde i grupper, samt at styrke gruppearbejdet og lære de yngre studerende konstruktive måder at håndtere konflikter på. Gode samarbejdsevner opstår nemlig ikke af sig selv i individualiseringens tidsalder, men skal understøttes.

I en af de andre aktiviteter har vi fokus på nogle af de studerende, der oplever sig hårdt stressbelastede. Her har vi tilbudt et stresshåndteringsforløb, hvor de studerende lærer teknikker til stressreduktion, samtidig med at de gennem gruppesamtaler drøfter forventninger og normer med andre i samme situation og får lejlighed til at udvikle nye strategier til at tackle det præstationspres, de lægger på sig selv, og som de oplever fra omgivelserne.

De to omtalte aktiviteter er dog kun spæde skridt hen imod en effektiv indsats på området for bedre trivsel og et godt psykisk studiemiljø. Men jeg tror, at det vigtige er, at vi ikke ignorerer problemerne, og at vi ikke gør dem til den enkelte studerendes eget ansvar.

Effektiv uddannelsesledelse kræver et helhedssyn, der rækker langt ud over de finansministerielle regnearks begrænsende horisont.

Læs hele indlægget på magisterbladet.dk

Officiel åbning af Det Nationale Center for Fremmedsprog (NCFE)

NCFE inviterer, i samarbejde med ECML Kontaktpunkt Danmark, til sprogkonferencen:

Didaktiske perspektiver i lyset af den nye nationale sprogstrategi

Tematikker

- Det Nationale Center for Fremmedsprog
- Den nye nationale sprogstrategi
- Fremmedsprog som tillægskompetence til andre kernefagligheder
- Lokale sprogstrategier
- Brobygning mellem folkeskole og gymnasie

Konferencen afholdes:

Tirsdag d. 25. september 2018 på Københavns Professionshøjskole, Campus Carlsberg

Humletorvet 3

1799 København V

Læs mere og tilmeld dig på ecml.dk. Deltagelse er gratis. Kaffe og frokost serveres undervejs.

Medlemmerne i MP Pension har meget at glæde sig over

9,6 %

Fra 2009 til 2017 har MP Pension fået et afkast på 9,6 % i gennemsnit pr. år.

Det er blandt de bedste afkast i pensionsbranchen.

Max 2°

Vores investeringspolitik understøtter Paris-aftalens målsætning om max 2° global opvarmning.

Derfor har vi også valgt at sælge vores aktier i olie, kul og tjæresand.

5 mia. til klimaet

Vi har oprettet en klimapulje på ca. 5 mia. kr.

P.t. har vi grønne og klimavenlige investeringer for 3,5 mia. – og der er flere på vej.

Sundhedsordning

Vi tilbyder i samarbejde med Falck Healthcare en attraktiv sundhedsordning til medlemspris.

Alle medlemmer – uanset alder – kan få ordningen for 795 kr. pr. år.

Medlemsdemokrati

MP Pension er en medlemsejet pensionskasse. Derfor får medlemmerne pension og forsikringer til kostpris.

Bestyrelsen er valgt af medlemmerne, og medlemmer kan få direkte indflydelse ved at deltage på den årlige generalforsamling.

Pension til selvstændige

De fleste af vores medlemmer er ansat på offentlige overenskomster, men når du er magister, gymnasielærer eller psykolog, kan du altid få pension hos os.